

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 бетің 1 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

ТӘЖІРБЕЛІК САБАҚТАРҒА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҮСҚАУЛАР

Пәні: «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»

Пән коды: ММФКН 4303

ББ атауы және шифры: 6В10106 - «Фармация»

Оқу сағаты/кредит көлемі: 150 (5)

Оқу курсы мен семестрі: 4/8

Тәжірбелік (семинарлық) сабақ: 40

Шымкент, 2024-2025

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 2 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен» пәнінің жұмыс оқу бағдарламасына (силлабус) сәйкес әзірленген және кафедра мәжілісінде талқыланды.

Хаттама № 15 «24» 06 2024 ж

Кафедра меңгерушісі,
 фарм.ғ.д., профессор Шертаева К.Д.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		B044-40/11-
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		2024-2025 74 беттің 3 беті

№1 сабақ

1. Тақырыбы: Маркетинг – бизнес философиясы ретінде. Маркетинг принциптері.

2. Мақсаты: фармацевтикалық маркетинг және оның категориялары, маркетинг принциптері туралы білімді қалыптастыру

3. Оқыту міндеттері:

- маркетингтің мәні мен мазмұны туралы түсінікті қалыптастыру;
- маркетингтің мақсаты мен міндеттерімен таныстыру;
- фармацевтикалық маркетинг функциялары мен міндеттері бойынша білімдерді қалыптастыру;
- маркетингтің ерекшеліктерімен таныстыру.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Маркетинг бизнестің философиясы ретінде. Маркетингтің мәні және мазмұны.
2. Нарық дамуының негізгі кезеңдері және оларға тән тұжырымдамалар.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Семинар

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, жағыдайлық есептерді шешу): Бағалау силлабус қосымшасында көрсетілген чек-парақ (Feedback) бойынша «семинар» әдісін бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі.

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Арыстанов Ж.М., Ахелова Ш.Л., Зулпыхарова А.Т. Управление и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга: Учебник. "SkySystems" 2021
2. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Мәтін] :оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Шымкент : [б. и.], 2016. - 152 б. с.
3. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент және маркетинг [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 204 бет.
4. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации: учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с
5. Блинова, О. В. Фармацевтический менеджмент: учебник / О. В. Блинова ; М-во здравоохранения РК; ЮКГФА. - Шымкент :Жасұлан, 2013. - 165 с
6. Арыстанов, Ж. М.Менеджмент и маркетинг в фармации [Текст] : учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с.

Қосымша:

1. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері [Мәтін] : практикум / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 160 бет.
2. Утегенова, Г. И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы [Мәтін] : оқу құралы / Г. И. Утегенова. - Шымкент : [б. и.], 2022. - 144 бет с.
3. Шертаева, К. Д. Экономика фармацевтической промышленности [Текст] : учебник / К. Д. Шертаева, Г. И. Утегенова. - Шымкент : ЮКМА, 2022. - 144 с.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		B044-40/11-
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		2024-2025 74 беттің 4 беті

4. Утегенова Г.И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы :оқулық –Жасулан -2022
5. Утегенова Г. И. Экономика фармацевтической промышленности: учебник-Жасулан -2022
6. Тулемисов, С. К. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм [Текст] : монография / С. К. Тулемисов, К. С. Жакипбеков. - Караганда : АҚНҰР, 2017. - 240 с

Электрондық ресурс:

1. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Электронный ресурс] : оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2016. - эл. опт. диск (CD-ROM)(1.17Мб).
2. Шопабаяева А.Р. Фармакоэкономика. Оқу құралы. 2019 ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Тулемисов С.К., Жакипбеков К.С. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм. Монография. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
4. Мусина Н.С., Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Маукенова А.А. Экономика и маркетинг в фармации. Учебное пособие. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
5. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері. Ж.М. Арыстанов. - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/175/

8.Бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар):

Сұрақтар:

1. Маркетинг бизнестің философиясы ретінде. Маркетингтің мәні және мазмұны.
2. Маркетингтің пайда болу шарттары.
3. Фармацевтикалық маркетингтің дамуы.
4. Маркетингтің функционалдық қызметі,
5. Маркетингтің әлеуметтік қызметі.
6. Сәйкестік өнім, сәйкестік сан, сәйкестік сапа, сәйкестік орын, сәйкестік баға, сәйкестік уақыт, коммуникациялар.
7. Маркетингті басқару.
8. Фармацевтикалық маркетингтің қоғамдық орны.
9. Маркетинг – нарықтық экономика жағдайында өндірістің негізгі қызметі ретінде.
10. Маркетингтің қызметтері мен негізгі қағидалары қандай?

Тесттер:

1. Сатылым - ...
- A. тауардың сатылуының барлық түрі кіретін қызмет.
- B. фармацевтикаға тән белгісіз нәтижені қабылдау.
- C. тұтынушылар қажет еткенше тауарды ұстау.
- D. өнімнен максимум пайда табу.
- E. тұтынушыларды қанағаттандыруға арналған тауарлар мен қызметтердің алуан түрлігі.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 5 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

2. Маркетинг ... айырмашылығын көрсетеді.
  - A. ақпараттың
  - B. сатып алу
  - C. сапасы
  - D. пайдалығы
  - E. қажеттілігі
3. Маркетингтік концепция талап етеді.
  - A. ұйым тұтынушылардың қажеттіліктерін толық қанағаттандыру үшін өзінің барлық ресурстарын бір жүйеге бірыңғайландырады.
  - B. олардың өнімдері қатаң талаптарға жауап беруі керек
  - C. басқару реформасына дейін өндіріс қатаң иерархиялық жүйе бойынша орындалған.
  - D. нарық жағдайында өндіріс негізгі сұрақтарды шеше білуі керек.
  - E. нарықты талдай білу керек.
4. Бәсекеге қабілеттілік қарастырылады.
  - A. тұтынушы бағасы себебі бойынша
  - B. сатылым бағасы себебі бойынша
  - C. тауардың сақталуы себебі бойынша
  - D. жарнама және тауардың жылжуы себебі бойынша
5. Перспективті (болашағы зор) жоспарлау шегі.
  - A. ұзақ мерзімді ғана
  - B. қысқа мерзімді ғана
  - C. тұтынушылық қана
  - D. өндірістік қана
  - E. құрылымды ғана
6. Маркетинг дегеніміз не?
  - A. өндірушіден тасырыс берушіге дейін товарды жеткізу қызметін басқару жолымен тұтынушының қажеттіліктерін өтеу арқылы ұйым өз мақсаттарына жетуіне бағытталады
  - B. маркетингтік қызметті жоспарлауға арналған ақпаратты жинау және тарату
  - C. экологияға назар аударып ұйымның аудандарына шектеулер қою.
  - D. нарықта қажетті өнімдерді көп мөлшерде қоймаларға жинау.
7. Өндірістік құрылымдық маркетинг дегеніміз не?
  - A. асортименттің қалыптасуы: жаңа өнім мен жаңа тауар белгісін өңдеу.
  - B. өлшемі мен сандық көрсеткіштерінің айырмашылығын түзету
  - C. қажеттіліктерді қанағаттандыруына арналған тауарлардың көп түрлігі.
  - D. өндірушіден соңғы тұтынушыға дейін тауарлардың жету жолдары
  - E. өнімсіз және бюрократиялық іс-әрекеттер мен шығындарды қысқарту жолымен серіктестікті жүргізу
8. Тұтынушылық секторы - ...
  - A. түрі, мекені, мерзімі және пайдалығы бойынша айырмашылықтар
  - B. асортимент саны, меншігі және бағалығы бойынша айырмашылықтар
  - C. өнімділігі, сапасы, саны бойынша айырмашылықтар
  - D. қатерге бас тігу, қаржыландыру, ақпараттандырудағы өзгешеліктер
  - E. стандарттау, сорттау, сатып алу бойынша өзгешеліктер.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 6 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

9. Қосымша қызметтер атқаратын ұйымдар:
  - A. маркетингтік және зерттеу компаниялары
  - B. тарату жолдары
  - C. финанстық компаниялар
  - D. нарықтың бағыттық аспектілері
  - E. маркетингтік және кепілдік компаниялары.
10. Маркетологтардың міндеті:
  - A. нақты қажеттіліктерді толық қанағаттандыру үшін қажетті жағдайлар жасау
  - B. белгілі бір өнімді өңдеудегі мрркетинг бөліктерінің маңызының өсуі
  - C. тұтынушылардың қажеттіліктерін қанағаттандыруға арналған жүйесінің ресурстарын қамтамасыз ету
  - D. оның қажеттіліктерінің өсуі мен кеңеюі
  - E. нақты қажеттіліктерді толық қанағаттандыруға арналған жағдайларды дамыту
11. Ұйым және оның қызметкерлері арасындағы қарым-қатынысты (өндірістік және тұрмыстық құрылымда) қандай байланыс көрсетеді:
  - A. ұйым – адам
  - B. маркетинг – қоғам
  - C. менеджмент – адам
  - D. маркетинг - ұйым
  - E. табиғат адам
12. «Комерциялық логистика» ғылыми нені зерттейді ?
  - A. жоспарлау, басқару, бақылау, инфрақұрылым
  - B. стратегия, бақылау, инфрақұрылым
  - C. ұйым, басқару, үрдістер
  - D. тауардың жылжуы, қажеттілік, баға
  - E. финанстық шығындар, бағдарлама, үрдістер
13. Тауар концепциясын жүзеге асыру кезінде "маркетингтік жақыннан көрмеушілік" түсінігінде ... түсініледі .
  - а) тұтынушылардың мұқтаждықтарын есепке алмай-ақ тауарды жетілдіру
  - б) стратегиялық жоспарлаудан бас тарту
  - в) тек көтерме делдалдарды пайдалану
  - г) тауарды өткізу бойынша агрессивті күш
  - д) жаңа тауарды шығарудан бас тарту

Тапсырмалар:

1. Сабақ тақырыбы бойынша ақпаратпен танысу.
2. Тақырып, тест сұрақтарына жауап бере отырып, материалдың игерілуін тексеру.
3. Сабақ тақырыбы бойынша презентация, реферат, ситуациялық есептер, видео дайындау

Сандық білім беру ресурстары:

Бейнефрагменттер

1. Основы фармацевтического маркетинга часть 2
<https://www.youtube.com/watch?v=TG1WdB1XLd8>

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 бетің 7 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

2. Маркетинг - философия бизнесі. /www.dissertat.ru|
<https://www.youtube.com/watch?v=0NN49CRVUpQ>

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11- 2024-2025 74 беттің 8 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

№ 2 сабақ

1. Тақырыбы: Тауарды талдау және дамыту. Дәрілік заттар мен медициналық бұйымдардың өмірлік циклі.

2. Мақсаты: тауарлардың жіктелуімен, тауарлардың тұтынушылық қасиеттерін талдау үлгісімен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері:

- тауардың тұтынушылық қасиеттерін талдау туралы түсінік беру;
- студенттерді ақпарат көздерімен таныстыру;
- тауардың нарықта орналасуын оның өмірлік циклының кезеңдері бойынша анықтауды үйрету;
- қасиеттерінің үшдеңгейлік моделі бойынша тауарларға талдау жасауды үйрету;
- маркетингтің ішкі факторларына талдау жасау үрдісін зерттеумен таныстыру.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Тауар туралы түсінік. Тауарлардың классификациясы.
2. Тауарлардың тұтынушылық қасиеттерін талдау үлгісі.
3. Тауардың өмірлік циклі, өмірлік циклдің сатылары.
4. Маркетингтің ішкі факторлары (4р). Маркетингтің ішкі факторларын талдау.
5. Маркетингтің ішкі факторларының нәтижелерін талдау негізінде фирманың тауарлық саясатын реттеу.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: семинар

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, жағыдайлық есептерді шешу): Бағалау силлабус қосымшасында көрсетілген чек-парақ (Feedback) бойынша «семинар» әдісін бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі.

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Арыстанов Ж.М., Ахелова Ш.Л., Зулпыхарова А.Т. Управление и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга: Учебник. "SkySystems" 2021
2. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Мәтін] :оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Шымкент : [б. и.], 2016. - 152 б. с.
3. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент және маркетинг [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 204 бет.
4. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации: учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с
5. Блинова, О. В. Фармацевтический менеджмент: учебник / О. В. Блинова ; М-во здравоохранения РК; ЮКГФА. - Шымкент :Жасұлан, 2013. - 165 с
6. Арыстанов, Ж. М.Менеджмент и маркетинг в фармации [Текст] : учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с.

Қосымша:

1. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері [Мәтін] : практикум / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 160 бет.

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11- 2024-2025 74 беттің 9 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

2. Утегенова, Г. И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы [Мәтін] : оқу құралы / Г. И. Утегенова. - Шымкент : [б. и.], 2022. - 144 бет с.
3. Шертаева, К. Д. Экономика фармацевтической промышленности [Текст] : учебник / К. Д. Шертаева, Г. И. Утегенова. - Шымкент : ЮКМА, 2022. - 144 с.
4. Утегенова Г.И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы :оқулық –Жасулан -2022
5. Утегенова Г. И. Экономика фармацевтической промышленности: учебник-Жасулан -2022
6. Тулемисов, С. К. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм [Текст] : монография / С. К. Тулемисов, К. С. Жакипбеков. - Караганда : АҚНҰР, 2017. - 240 с

Электрондық ресурс:

1. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Электронный ресурс] : оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2016. - эл. опт. диск (CD-ROM)(1.17Мб).
2. Шопабаяева А.Р. Фармакоэкономика. Оқу құралы. 2019 ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Тулемисов С.К., Жакипбеков К.С. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм. Монография. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
4. Мусина Н.С., Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Маукенова А.А. Экономика и маркетинг в фармации. Учебное пособие. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
5. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері. Ж.М. Арыстанов. - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/175/

8. Бақылау (сұрақтар, глоссарий, тесттер, тапсырмалар):

Сұрақтар:

1. Тауар туралы түсініктеме?
2. Тауарлардың классификациясы дегеніміз не?
3. Тауарлардың тұтынушылық қасиеттерін талдау үлгісі көрсет?
4. Тауардың өмірлік циклі дегеніміз не?
5. Өмірлік циклдің сатылары қандай?
6. Маркетингтің ішкі факторлары дегеніміз не?
7. Маркетингтің ішкі факторларын талдау?
8. Мекеменің тауарлық саясаты дегеніміз не?
9. Маркетингтің ішкі факторларының нәтижелерін талдау негізінде фирманың тауарлық саясатын реттеу дегеніміз не?

Глоссарий:

Негізгі қорлар (капиталды мүлік) - жылжымайтын мүлік деп саналатын ғимараттар, құрал-жабдықтар және басқа да стационарлық жабдықтар.

Пісіп жетілу кезеңі - жаңа тауармен істердің тұрақтала басталу кезеңі.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 беттің 10 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

ТӨЦ тауардың өмірлік циклының - классикалық қисығы нарықта ұзақ мерзім бойы тұрақты пайда алып келген әйгілі тауарды көрсетеді.

Жоғарылау кезеңі - тауар нарыққа уақытта еніп, қысқа уақытқа ғана әйгілі болу кезеңі.

«Гребень» қисығы - тұтынушылардың тауарға деген қызығушылығы үнемі өседі.

Ұзақ уақыт бойына жоғарылау - алғашында бұл қарапайым жоғарылау секілді, алайда бұл топтағы тауарларға тұтынушылар үйрену себебінен қызығушылық азаймайды.

Тауар - нарыққа сату не айырбастау үшін ұсынылған кез-келген ойлар, қызметтер немесе физикалық объектілер.

Өндіріске арналған тауарлар - басқа тауарлар мен қызметтердің өндірісі үшін немесе өндірістің шаруашылық қызметіне арналған тауарлар.

Ұзақ уақыт қолдануға арналған тауарлар - ұзақ мерзім бойына қолданылады.

Қысқа уақыт қолданылатын тауарлар - бірнеше рет немесе сол мезетте бір-ақ рет пайдалануға арналған тауарлар.

Қызметтер - нақты қажеттіліктерді қанағаттандыруға арналған қызметтер немесе пайда табу іс шаралары.

Күнделікті тұтынылатын тауарлар - тұтынушы бұл топтағы тауарларды ойланбастан, сол секілді тауарла мен салыстырмай-ақ сатып алынады.

Мүқият тандалатын тауарлар - тұтынушы бұл тауарларды сатып-алу барысында бір-бірімен салыстырады. Салыстыру жарамдылығы, сапасы, бағасы, сәні, т.б. көрсеткіштер бойынша орындалады.

Престижді тауарлар - бұл тауарларды сатып алу үшін тұтынушы қосымша күш, қаражат жұмсауға дайын.

Пассивті сұранысты тауарлар - тұтынушы бұл тауарлардың бар екенін білсе де, оларды сатып алу туралы ойланбайды.

Импульстік сатылым тауарлары - бұл тауарларды тұтынушы іздеу сіз және алдын-ала жоспарлаусыз сатып алады.

Төтенше жағдайларға арналған тауарлар - өткір қажеттілік туындаған кезде ғана сатып алынады.

Тауарлық номенклатура - ұйымның сатуға ұсынған барлық тауарлары мен қызметтерінің жиынтығы.

Тесттер:

1. Тауар дегеніміз не?

A. айырбастауды жалғастыру үшін нарықта ұсынылған ойлар, қызметтер және физикалық объектілері түріндегі кез-келген өнім.

B. нақты өндіріс орны белгілі бір шикізатты қолданып шығаратын өнім

C. тауар жылжуының барлық түрі кіретін қызмет

D. сәйкес сапалы, нәтижелі орамамен, маркалық атауы бар нарыққа ұсынылған өнім.

E. ұзақ мерзім бойы қолданылатын сәйкес сапасы жоғары өнім.

2. Тауарлар жіктелуі:

A. тұтынушылық және өндірістік

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11- 2024-2025 74 бетің 11 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

- В. арнайы және ерекше таңдаулы тауарлар
- С. негізгі және экспорттық тауарлар
- Д. ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді тауарлар
- Е. жоғары және аз сапалы тауарлар
- 3. Тауарлық номенклатура - бұл ...
  - А. ұйымның ұсынған және өндіретін тауарлары мен қызметтерінің жиынтығы
  - В. негізгі және қосымша материалдар мен қызметтер
  - С. тұтынылуы және т.б. көрсеткіштер бойынша түрлі ассортименттік топтағы тауарлардың ұқсастық дәрежесі
  - Д. тауарлық ассортименттер ені, тереңдігі ,қанықтығы және көлденең орналасуы
  - Е. тауарларды қолдану мүмкіншілігін анықтау
- 4. Тауарларды жіктеу критерий бұл:
  - А. материалда
  - В. қажеттілік
  - С. ақпаратты білу
  - Д. сапа
  - Е. алуан түрлілік
- 5. Ф. Котлердің көзқарасы бойынша: «Егер сенде тауар болмаса, онда»
  - А. сенде ештеңе жоқ
  - В. сенде оған деген қажеттілік бар
  - С. сенде тауар сатып алуға мүмкіндік бар
  - Д. сенде табыс жоқ
- 6. Қандай іс -шаралар тауарлық саясатты анықтайды?
  - А. дайындалатын тауарларды өзгерту және өнімнің жаңа түрлерін өңдеу
  - В. ассортиментті қалыптастыру, жаңа өнімдер мен маркілерді өңдеу
  - С. тұтынуға арналған өнімдер мен қажеттіліктердің алуан түрлілігі
  - Д. жоспарлауға арналған ақпаратты жинау, талдау, тарату
  - Е. тауар айналымның ені, тереңдігі, қанықтығы және үйлесімділігі
- 7. Тұтынушылық тауарлар - бұл ...
  - А. жеке, отбасылық және үй шаруашылығына қажетті тауарлар
  - В. басқа тауарлар мен қызметтер өндірісінде қолданылатын тауарлар
  - С. ұзақ мерзім бойына қолданылатын тауарлар
  - Д. тұтынушы сатып алу барысында бұл тауарлардың сапасын, жарамдылығын, бағасы мен сәнін салыстырады.
  - Е. бұл тауарлар туралы тұтынушы білсе де оны сатып алу туралы ойланбайды
- 8. Тауарлық ассортимент сипаталады.
  - А. ені, тереңдігі, қанықтығы және үйлесімділігі бойынша
  - В. көлемі, өлшемі, саны және ассортименті
  - С. қанықтығы, топтастыру, бағасы
  - Д. сапасы, нәтижелігі, қуаттылығы және модификациясы
  - Е. түрі, формасы, өлшемі және сиымдылығы бойынша

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 12 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

9. Негізгі қорлар - ... терминологиясында номиналды мүлік болып табылады:

- A. Ф. Котлер
- B. Д.Рикардо
- C. А. Смит
- D. У. Петти
- E. К. Маркс

10. Тауардың өмірлік циклы концепциясының авторын көрсет

- A. Т. Левит
- B. Р. Рикардо
- C. А.Лишевиц
- D. А. Смит
- E. В. Беляев

11. Тауарды өндеу, оны нарыққа енгізу, сатылым санының өсуі, қанығуы және сатылымның төмендеуі, бұл -...

- A. маркетингтің өндірістік қызметі
- B. тауардың өмірлік циклы
- C. капиталдық мүліктің негізгі қорлары
- D. тауарды талдаудың үшдеңгейлік моделі
- E. табысты басқару

Тапсырмалар:

1. Сабақ тақырыбы бойынша ақпаратпен танысу.
2. Тақырып, тест сұрақтарына жауап бере отырып, материалдың игерілуін тексеру.
3. Сабақ тақырыбы бойынша презентация, реферат, ситуациялық есептер, видео дайындау

Сандық білім беру ресурстары:

Бейнефрагменттер

1. АССОРТИМЕНТНАЯ МАТРИЦА - формирование, управление, контроль - Управление ассортиментом ч. 12 <https://www.youtube.com/watch?v=tcJG6RlyDfs>
2. Основы маркетинга. Урок 3 из 10. Жизненный цикл товара <https://www.youtube.com/watch?v=QTjzKbtEKKI>
3. Товарная политика предприятия. Ассортимент и товарная номенклатура товаров. <https://www.youtube.com/watch?v=k3T9CdoCcIQ&t=10s>

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 беттің 13 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

№3 сабақ

1. Тақырыбы: Нарық маркетингтің экономикалық негізі ретінде.

2. Мақсаты: фармацевтикалық нарық және оның категориялары, маркетинг принциптері туралы түсінік қалыптастыру.

3. Оқыту міндеттері:

- маркетинг және фармацевтикалық маркетинг туралы түсінік беру;
- маркетингтің мақсаттары мен міндеттерімен таныстыру;
- фармацевтикалық маркетингтің мақсаты мен функцияларын анықтауға үйрету;
- маркетинг принциптері туралы түсінік беру.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Фармацевтикалық нарық.
2. Нарықтың түрлері.
3. Нарық көлемі.
4. Фармацевтикалық нарық сегментациясы, критерийлері.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Семинар

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, жағыдайлық есептерді шешу): Бағалау силлабус қосымшасында көрсетілген чек-парақ (Feedback) бойынша «семинар» әдісін бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі.

7. 7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Арыстанов Ж.М., Ахелова Ш.Л., Зулпыхарова А.Т. Управление и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга: Учебник. "SkySystems" 2021
2. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Мәтін] :оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Шымкент : [б. и.], 2016. - 152 б. с.
3. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент және маркетинг [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 204 бет.
4. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации: учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с
5. Блинова, О. В. Фармацевтический менеджмент: учебник / О. В. Блинова ; М-во здравоохранения РК; ЮКГФА. - Шымкент :Жасұлан, 2013. - 165 с
6. Арыстанов, Ж. М.Менеджмент и маркетинг в фармации [Текст] : учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с.

Қосымша:

1. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері [Мәтін] : практикум / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 160 бет.
2. Утегенова, Г. И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы [Мәтін] : оқу құралы / Г. И. Утегенова. - Шымкент : [б. и.], 2022. - 144 бет с.
3. Шертаева, К. Д. Экономика фармацевтической промышленности [Текст] : учебник / К. Д. Шертаева, Г. И. Утегенова. - Шымкент : ЮКМА, 2022. - 144 с.
4. Утегенова Г.И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы :оқулық –Жасулан -2022

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 беттің 14 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

5. Утегенова Г. И. Экономика фармацевтической промышленности: учебник-Жасулан -2022
6. Тулемисов, С. К. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм [Текст] : монография / С. К. Тулемисов, К. С. Жакипбеков. - Караганда : АҚНҰР, 2017. - 240 с

Электрондық ресурс:

1. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Электронный ресурс] : оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2016. - эл. опт. диск (CD-ROM)(1.17Мб).
2. Шопабоева А.Р. Фармакоэкономика. Оқу құралы. 2019 ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Тулемисов С.К., Жакипбеков К.С. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм. Монография. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
4. Мусина Н.С., Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Маукенова А.А. Экономика и маркетинг в фармации. Учебное пособие. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
5. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері. Ж.М. Арыстанов. - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/175/

8. Бақылау (сұрақтар, глоссарий, тесттер, тапсырмалар):

Сұрақтар:

1. Нарықтың маркетингті түсінігі неде?
2. Қандай нарықтың негізгі түрлері білесіз?
3. Тұтынушы нарығы дегеніміз не?
4. Делдалдық нарығы дегеніміз не?
5. Мемлекеттік мекемелер нарығы дегеніміз не?
6. Халықаралық нарық дегеніміз не?
7. Географиялық жағдай бойынша нарықты қалай топтастырамыз?
8. Нарық көлемі түсінігі дегеніміз не?
9. Сатушы және сатып алушының нарығы дегеніміз не?
10. Фармацевтикалық нарықты сегменттеу дегеніміз не?
11. Сегменттеудің қандай сатыларын білесіз?
12. Сегменттеудің критерийлерінің түрлерін атаңыз.

Глоссарий:

1. **Тұтынушы нарығы** - жеке тұтынуға арналған тауарлар мен қызметтер нарығы
2. **Өндірушілердің нарығы** - тауарлар мен қызметтерді одан әрі қарай өндірісте қолдану үшін тұтынатын ұйымның немесе кәсіпорынның нарығы.
3. **Делдал нарығы** - белгілі бір табыс табу мақсатында, одан әрі қарай сату үшін тауарлар мен қызметтерді тұтынушы кәсіпорындар, ұйымдар және физикалық тұлғалар құрайды

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 15 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

4. Мемлекеттік мекемелердің нарығы - өз міндеттерін орындау үшін тауарлар мен қызметтерді тұтынушы мемлекеттік ұйымдар құрайды.

5. Халықаралық нарық - берілген мемлекеттік шекарасынан тыс орналасқан, осы мемлекеттен тауарлар мен қызметтерді сатып алушылардың барлығы, оған жеке физикалық тұлғалар, өндірушілер, аралық сатушылар және мемлекеттік мекемелер және т.б. кіреді.

Тесттер:

1. Бір жыл ішінде нарықта өткізілуі мүмкін тауар көлемі -

- A. нарық көлемі
- B. шығындар деңгейі
- C. сатуды ынталандыру

- D. әлемдік нарық
- E. жергілікті нарық

2. Жеке тұтынушыға арналған тауарлар мен қызметтер нарығы

- A. тұтынушылық
- B. халықаралық
- C. мемлекеттік мекемелер

- B. аймақтық
- E. делдалдық

3. Өз міндеттерін орындау үшін тауарлар мен қызметтерді тұтынушы мемлекеттік ұйымдар құрайды:

- A. мемлекеттік мекемелер нарығы

- B. жергілікті нарық
- C. аймақтық нарық
- D. халықаралық нарық

- E. тұтынушылық нарық

4. Осы мемлекеттің бүкіл территориясын қамтитын нарық:

- A. аймақтық
- B. жергілікті
- C. тұтынушылық

- D. әлемдік
- E. делдалдық

5. Келісімге бағытталған маркетинг:

- A. сатушының мақсаты
- B. сатушының қызметі
- C. сатушының ұсынысы

- D. келісім - шарт
- E. келісім

6. Әлеуметтік қорғау - ... тұрғысынан мемлекеттік реттеудегі бағыт болып табылады.

- A. мемлекеттік иінтіректер
- B. әлемдік қоғам
- C. қаржылық иінтіректер

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11- 2024-2025 74 бетің 16 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

Б.аудиториялық иінтіректер

Е. лауазымдық иінтіректер

7. Қаржылық иінтіректер тұрғысынан мемлекеттік реттеу бағытына ... жатады:

А.салықтық жүйе

8. демократияны қорғау

С.ғаламдық қорғау

Д.ақпаратты қорғау

Е. тұтынушыларды қорғау

8. Қаржылық иінтіректер тұрғысынан мемлекеттік реттеу бағытына ... жатады:

А.демеу қаржы жүйесі

В.қоршаған ортаны қорғау

С.экономикалық жүйені қорғау

Д.әлеуметтік қорғау

Е. адамдық рухани қасиеттерді қорғау

9. Мемлекеттік иінтіректер тұрғысынан мемлекеттік реттеу бағытына жатады:

А.тұтынушыларды қорғау

В. салықтық жүйе ь

С.демеу қаржы жүйесі

Б.зейнетақылық қарым - қатынастар жүйесі

Е. несиелік жүйе

10. Елдің бір немесе бірнеше ауданын қамтитын нарық:

А.жергілікті нарық

В.халықаралық нарық

С.әлемдік нарық

Д.делдалдық нарық

Е. аймақтық нарық

Тапсырмалар:

1. Сабақ тақырыбы бойынша ақпаратпен танысу.

2. Тақырып, тест сұрақтарына жауап бере отырып, материалдың игерілуін тексеру.

3. Оқу кейсінің сұрақтарына жауап беру (АИС Платонус, модуль Оқу кейстері, кейс " нарықтық стратегия»

Сандық білім беру ресурстары:

Бейнефрагменттер

1. Сегментирование рынка. Выбор целевой аудитории. Основы маркетинга. Урок 3
<https://www.youtube.com/watch?v=rJvUpVhL99g>

2. Основы маркетинга: 4 типа рынков
<https://www.youtube.com/watch?v=WOC8XRFjeGA>

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		B044-40/11-
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		2024-2025 74 беттің 17 беті

№4 сабақ

1. Тақырыбы: Фармациядағы баға принциптері.

2. **Мақсаты:** фармациядағы баға белгілеудің негізгі принциптері бойынша жүйелі білімді қалыптастыру.

3. Оқыту міндеттері:

- баға құру жөнінде шешімді қабылдау факторлары туралы түсінік алу;
- бағаның ғылыми негізделуін зерттеумен таныстару;
- баға құру үрдісінің бірлігімен және бағаны қадағалау ұстанымдарын зерттеуді үйрету;
- баға құру турлы шешімдерді қабылдаудың маңызды факторларын меңгеру.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Баға құру туралы шешімдерді қабылдау факторлары.
2. Баға құрудағы бәсекелестік..
3. Баға құруда саясат ситуациясын есепке алу.
4. Баға саясаты.
5. Баға құрудың стратегиялық мақсаттары.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/ әдістері/технологиялары: Семинар

6. **Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, жағыдайлық есептерді шешу):** Бағалау силлабус қосымшасында көрсетілген чек-парақ (Feedback) бойынша «семинар» әдісін бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі.

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Арыстанов Ж.М., Ахелова Ш.Л., Зулпыхарова А.Т. Управление и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга: Учебник. "SkySystems" 2021
2. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Мәтін] :оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Шымкент : [б. и.], 2016. - 152 б. с.
3. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент және маркетинг [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 204 бет.
4. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации: учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с
5. Блинова, О. В. Фармацевтический менеджмент: учебник / О. В. Блинова ; М-во здравоохранения РК; ЮКГФА. - Шымкент :Жасұлан, 2013. - 165 с
6. Арыстанов, Ж. М.Менеджмент и маркетинг в фармации [Текст] : учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с.

Қосымша:

1. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері [Мәтін] : практикум / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 160 бет.
2. Утегенова, Г. И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы [Мәтін] : оқу құралы / Г. И. Утегенова. - Шымкент : [б. и.], 2022. - 144 бет с.

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 18 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

3. Шертаева, К. Д. Экономика фармацевтической промышленности [Текст] : учебник / К. Д. Шертаева, Г. И. Утегенова. - Шымкент : ЮКМА, 2022. - 144 с.
4. Утегенова Г.И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы :оқулық –Жасулан -2022
5. Утегенова Г. И. Экономика фармацевтической промышленности: учебник-Жасулан -2022
6. Тулемисов, С. К. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм [Текст] : монография / С. К. Тулемисов, К. С. Жакипбеков. - Караганда : АҚНҰР, 2017. - 240 с

Электрондық ресурс:

1. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Электронный ресурс] : оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2016. - эл. опт. диск (CD-ROM)(1.17Мб).
2. Шопабаяева А.Р. Фармакоэкономика. Оқу құралы. 2019 ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Тулемисов С.К., Жакипбеков К.С. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм. Монография. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
4. Мусина Н.С., Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Маукенова А.А. Экономика и маркетинг в фармации. Учебное пособие. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
5. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері. Ж.М. Арыстанов. - Алматы: Эверо, 2020.https://elib.kz/ru/search/read_book/175/

8. Бақылау (сұрақтар, глоссарий, тесттер, тапсырмалар):

Сұрақтар:

1. Баға дегеніміз не?
2. Баға құру туралы шешімдерді қабылдау факторлары неде?
3. Баға құрудағы бәсекелестік дегеніміз не?
4. Емдеу шығындарын орнына келтіру және баға қалай құру?
5. Компанияның қажеттілігі және баға стратегиясын таңдауы қандай?
6. Баға құруда саясат ситуациясын есепке алу?
7. Баға саясаты дегеніміз не?
8. Баға құрудың стратегиялық мақсаттарын ата?

Глоссарий:

1. **Баға құру** - барлық тауарларға қатысы бар, жалпы баға белгілеу тәсілдерімен әдістермен сипатталатын тауарларға және қызметке баға қалыптасу құру үрдісі.
2. **Баға саясаты** - кәсіпорынның босатылатын өнімге баға бекітудегі қолданылатын стратегиялары мен шаралар жиынтығы.
3. **Баға икемділігі** - белгілі тауардың сұраныс көлеміне осы немесе басқа тауар бағасының әсер ету дәрежесінің көрсеткіші.
4. **Бәсекелестік** - белгілі тіршілік қарекетіндегі саласында басқа қызмет істеу субъектілердің мүдделерін ескермей, сөзсіз және шартсыз үстем болу күресі.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 беттің 19 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

5. **Қажеттілік** - игілікті керекті өмір сүруде және оларға ие болуда тұлғаның нысанды белгіленген мұқтаждығы.
6. **Бағаның икемділік саясаты** - кәсіпорынның ұсыныс және сұраныс қатынастар өзгерісіне жылдам бағалық әсер ету тәжірибесінің қолданылуы.
7. **Кәсіпорын саясаты** - кәсіпорын мақсаттарын қалыптастыру және оларды іске асырудағы құралдарды таңдау.
8. **Баға құру реформасы** - баға жүйесінің және қалыптастыру ұстамдарының түпкірлі өзгеруі.
9. **Баға стратегиясы** - өндіруші өніміне баға бекіту негізіндегі жағдайлар мен ұстанымдардың жиынтығы.

Тесттер:

1. Кез -келген фармацевтикалық препараттың, қызметтің, өнімнің бағасы ... негізінде қалыптасу керек.
  - a) нарықты зерттеу
  - b) қамсыздандырушымен келісім шартқа отыру жағдайы
  - c) тұрғындардың әлеуметтік жағдайы
  - d) фармкомитет нұсқауы
  - e) көтерме бағаны 15% көтеру
2. Біріншілік ақпарат - ақпарат ...
  - a) нақты маркетингтік мәселелерді шешуге арнайы ақпарат жинау.
  - b) Басқа мәселелерді шешуге андын-ала жиналған ақпарат.
  - c) Кәсіпорынның даму динамикасы.
  - d) Үлкен топты адамдарды түсіну үшін.
  - e) Сатып алушыларға моральды және этикалық құнды тауарларды тұтынуға арналған ақпараттар.
3. Екіншілік ақпарат - ақпарат ...
  - a) Басқа мәселелерді шешуге алдын-ала жиналған ақпарат.
  - b) Нақты маркетингтік мәселелерді шешуге арнайы ақпарат жинау.
  - c) Кәсіпорынның даму динамикасын көрсетеді.
  - d) Үлкен топты адамдарды түсіну үшін.
  - e) Сатып алушыларға моральды және этикалық құнды тауарларды тұтынуға арналған ақпараттар.
4. Ішкі ақпарат...
  - a) Кәсіпорынның даму динамикасын.
  - b) нақты маркетингтік мәселелерді шешуге арнайы ақпарат жинау.
  - c) Басқа мәселелерді шешуге алдын-ала жиналған ақпарат.
  - d) Үлкен топты адамдарды түсіну үшін.
  - e) Сатып алушыларға моральды және этикалық құнды тауарларды тұтынуға арналған ақпараттар.
5. Сапалық ақпарат -...
  - a) Сатып алушыларға моральды және этикалық құнды тауарларды тұтынуға арналған ақпараттар.
  - b) нақты маркетингтік мәселелерді шешуге арнайы ақпарат жинау.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 бетің 20 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

- c) Басқа мәселелерді шешуге алдын-ала жиналған ақпарат.
- d) Үлкен топты адамдарды түсіну үшін.
- e) Кәсіпорынның даму динамикасын.
- 6. Сандық ақпарат - ақпарат ...
- a) Үлкен топты адамдарды түсіну үшін.
- b) Басқа мәселелерді шешуге алдын-ала жиналған ақпарат.
- c) Кәсіпорынның даму динамикасын.
- d) нақты маркетингтік мәселелерді шешуге арнайы ақпарат жинау.
- e) Сатып алушыларға моральды және этикалық құнды тауарларды тұтынуға арналған ақпараттар.
- 7. Негізгі-ақпарат - бұл мәселе.
- a) Зерттеу маңызының негізін анықтайды
- b) Респонденттерді топқа, подгруппаға, түрлерге және бөлуге жол береді
- c) Кәсіпорынның даму динамикасы
- d) нақты маркетингтік мәселелерді шешуге арнайы ақпарат жинау.
- e) Сатып алушыларға моральды және этикалық құнды тауарларды тұтынуға арналған ақпараттар.
- 8. Топтасу ақпарат - бұл мәліметтер ...
- a) Респонденттерді топқа, подгруппаға, түрлерге және бөлуге жол береді.
- b) Зерттеу маңызының негізін анықтайды.
- c) Кәсіпорынның даму динамикасы көрсетеді.
- d) Арнайы маркетинг мәселені шешуге жинақталады.
- e) Тауардың қасиеттерін жетілдіруге қолданылады.
- 9. Сауалнамалау - бұл ...
- a) Зерттеушілермен арнайы дайындалған сұрақтарға нақты және потенциалды тұтынушылардың жазбаша жауап беруі.
- b) Зерттеушілермен арнайы дайындалған сұрақтарға нақты және потенциалды тұтынушылардың ауызша жауап беруі.
- c) Жазбаша алдын-ала дайындалмаған сауалнамаға жауап беру.
- d) Байқау арқылы маркетингтік ақпарат жинау.
- e) Іздену зерттеулерді жүргізудегі жоспарларды құру.

Тапсырмалар:

1. Сабақ тақырыбы бойынша ақпаратпен танысу.
2. Тақырып, тест сұрақтарына жауап бере отырып, материалдың игерілуін тексеру.
3. Сабақ тақырыбы бойынша презентация, реферат, ситуациялық есептер, видео дайындау

Сандық білім беру ресурстары:

Бейнефрагменттер

- 1) 3 модели ценообразования. Как и зачем использовать все?
<https://www.youtube.com/watch?v=XCYkSH1XoVU>
- 2) Внедрение эффективной системы ценообразования в аптечной сети
https://www.youtube.com/watch?v=WCRiVw_66wI

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 бетің 21 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

- 3) Какие существуют методы ценообразования
<https://www.youtube.com/watch?v=maQoriRxpFU>

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 беттің 22 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

№ 5 сабақ

1. Тақырыбы: Тауарларды жылжыту: коммуникациялық саясатты қалыптасуы.

2. Мақсаты: Білім алушыларды тауарлардың ілгері жылжуы саясатын өңдеу және өткізумен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері.

- тауарлардың ілгері жылжуы саясаты немесе коммуникациялық саясат түсініктерін түсіндіру;
- коммуникациялық саясат ерекшеліктерін зерттеу;
- тауардың нәтижелі ілгері жылжуын талдау;
- жарнамалық қызметтің ролін және оның негізгі кезеңдерін зерттеу.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Тауар жылжыту саятаты.
2. Коммуникациялық саясаттың қалыптасуы.
3. Жарнама. Жеке сауда оны жүргізу тәртібі
4. Сатылымды ынталандыру
5. Ынталандырудың әдістері
6. Жарнамалық ұсынысты жасаудың негізгі сатылары.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/ әдістері/технологиялары: Семинар

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, жағыдайлық есептерді шешу): Бағалау силлабус қосымшасында көрсетілген чек-парақ (Feedback) бойынша «семинар» әдісін бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі.

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Арыстанов Ж.М., Ахелова Ш.Л., Зулпыхарова А.Т. Управление и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга: Учебник. "SkySystems" 2021
2. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Мәтін] :оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Шымкент : [б. и.], 2016. - 152 б. с.
3. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент және маркетинг [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 204 бет.
4. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации: учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с
5. Блинова, О. В. Фармацевтический менеджмент: учебник / О. В. Блинова ; М-во здравоохранения РК; ЮКГФА. - Шымкент :Жасұлан, 2013. - 165 с
6. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации [Текст] : учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с.

Қосымша:

1. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері [Мәтін] : практикум / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 160 бет.
2. Утегенова, Г. И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы [Мәтін] : оқу құралы / Г. И. Утегенова. - Шымкент : [б. и.], 2022. - 144 бет с.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 бетіңіз 23 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

3. Шертаева, К. Д. Экономика фармацевтической промышленности [Текст] : учебник / К. Д. Шертаева, Г. И. Утегенова. - Шымкент : ЮКМА, 2022. - 144 с.
4. Утегенова Г.И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы : оқулық – Жасулан - 2022
5. Утегенова Г. И. Экономика фармацевтической промышленности: учебник-Жасулан -2022
6. Тулемисов, С. К. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм [Текст] : монография / С. К. Тулемисов, К. С. Жакипбеков. - Караганда : АҚНҰР, 2017. - 240 с

Электрондық ресурс:

1. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Электронный ресурс] : оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2016. - эл. опт. диск (CD-ROM)(1.17Мб).
2. Шопабаета А.Р. Фармакоэкономика. Оқу құралы. 2019 ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Тулемисов С.К., Жакипбеков К.С. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм. Монография. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
4. Мусина Н.С., Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Маукенова А.А. Экономика и маркетинг в фармации. Учебное пособие. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
5. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері. Ж.М. Арыстанов. - Алматы: Эверо, 2020. https://elibr.kz/ru/search/read_book/175/

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар):

Сұрақтар:

1. Тауар жылжыту саясаты дегеніміз не?
2. Коммуникациялық саясаттың қалыптасуы қалай іске асырылады?
3. Жарнама - дегеніміз не?
4. Жарнаманың негізгі түрлері қандай?
5. Жеке сауда түсінігі неде?
6. Сатылымды ынталандыру тәртібі қандай?
7. Қоғамдық байланыстар түсінігі дегеніміз не?
8. Жарнамалық ұсынысты жасаудың негізгі сатылары

Тесттер:

1. Жарнама - бұл ...

А.көзделген мақсатты аудиторияға қызметтер, ойлар мен тауарлардың ілгері жылжуы және ұсынылуының ақылы түрі.

В.сатып алу мақсатында сатушылар мен сатып алушылардың арасындағы тікелей қарым қатынастар.

С.ұйым және қоғам арасындағы коммуникацияны ұстау.

Д.ұйымның имиджін қалыптастыру және сақтау.

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 24 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

- Е. бәсекелестерге қарсы қару - жарақ.
2. Коммуникациялық саясатқа жатпайды:
- А.бағаның түзілуі
- В. жарнама
- С.жеке сатылым
- Э.сауданы дамытуға жағдай жасау
- Е. қоғамдық байланыстар
3. Тауарлық жарнама - бұл....
- А.жеке тауарлардың сатылымын арттыруға арналған.
- В.ұйымның имиджін қалыптастыруға бағытталған.
- С.екі немесе одан да көп тауарлардың негізгі параметрлерін салыстыруға арналған.
- Б.бәсекелес ұйымдардың тауарларына қарағанда аталған ұйым тауарларының артықшылықтарын көрсетеді.
- Е. көшелерде анықтама бүктемелерінің таратылуы.
4. Жеке сатылым - бұл ...
- А.сатып алу мақсатында сатыпалушылардың арасындағы тікелей қарым -қатынастар.
- В.тауарлардың өткізілуін ілгерлету және жекелей емес ұсынудың ақылы түрі.
- С.ұйым және қоғам арасындағы коммуникацияны ұстау.
- В.ұйымның имиджін қалыптастыру және сақтау.
- Е. қысқа уақыттың мадақтау іс - шаралары.
5. Баспасөздегі жарнамалау - бұл ...
- А.мерзімді басылымдарда жарияланатын әр түрлі жарнамалық материалдар.
- В.жарнамалық сыйлықтың баспалардағы барлық жарнамалық басылым материалдары.
- С.жарнамалық кинофильмдер, видеофильмдер және слайд - фильмдер.
- Б.түрлі радиожариялауларды дауыстау.
- Е. ұйымдық кәдесыйлық бұйымдар.
6. Баспа бетіндегі жарнамалау - бұл...
- А.жарнамалық - сыйлықтың басылымдардағы барлық баспа жарнама материалдары.
- В. баспа кезінде жарияланатын барлық жарнамалық материалдар.
- С.жарнамалық кинофильмдер, видеофильмдер және слайд - фильмдер.
- Б.дүкендердегі тұтынушыларға жарнамалық бүктемелерді жіберу, пошталық жәшіктерге жіберу.
- Е. ұйымдық кәдесыйлық бұйымдар.
7. Аудиовизуальдық жарнамалау - бұл....
- А.жарнамалық кинофильмдер, видеофильмдер және слайд - фильмдер. В.жарнамалық сыйлықтың басылымдардағы барлық баспа жарнама материалдары.
- С. баспа кезінде жарияланатын барлық жарнамалық материалдар.
- Б.ұйымдық кәдесыйлық бұйымдар.
- Е. дүкендердегі тұтынушыларға жарнамалық бүктемелерді жіберу, пошталық жәшіктерге жіберу.
8. Теле - және радиожарнамалау - бұл ....
- А.түрлі радио жариялаулардың дауыстауы.
- В.жарнамалық кинофильмдер, видеофильмдер және слайд - фильмдер.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 бетің 25 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

- С. баспа кезінде жарияланатын барлық жарнамалық материалдар. Б. дүкендердегі тұтынушыларға жарнамалық бүктемелерді жіберу, пошталық жәшіктерге жіберу.
- Е. жарнамалық - сыйлықтың басылымдардағы барлық баспа жарнама материалдар.
9. Жарнамалық кәдесыйлықтар - бұл ....
- А. ұйымдық жапсыпмасы немесе нақыштамасы бар сериялық кәдесыйлық бұйымдар.
- В. жарнамалық сыйлықтың басылымдардағы барлық баспа жарнама материалдары.
- С. дүкендердегі тұтынушыларға жарнамалық бүктемелерді жіберу, пошталық жәшіктерге жіберу.
- Д. баспа кезінде жарияланатын барлық жарнама материалдары.
- Е. түрлі радио жариялаулардың дауыстауы.

Тапсырмала:

1. Сабақ тақырыбы бойынша ақпаратпен танысу.
2. Тақырып, тест сұрақтарына жауап бере отырып, материалдың игерілуін тексеру.
3. Сабақ тақырыбы бойынша презентация, реферат, ситуациялық есептер, видео дайындау

Сандық білім беру ресурстары:

Бейнефрагменттер

1. Продвижение товаров или маркетинговые коммуникации
<https://www.youtube.com/watch?v=YbmqPhpBy1k>
2. Лекция 6: Реклама как инструмент маркетинговых коммуникаций
<https://www.youtube.com/watch?v=nC61yfkbbCU>

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 бетің 26 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

№ 6 сабақ

1. Тақырыбы: Фармацевтикалық тауарларды бөлу.

2. **Мақсаты:** фармацевтикалық тауарлардың таратылуы және фармацевтикалық нарықтағы таратылу факторлары түсініктерімен таныстыру

3. Оқыту міндеттері:

- сатушы және сатып алушының қарым-қатынасы үрдісімен танысу;
- тарату принциптері мен жолдарымен зерттеу.
- Фармацевтикалық нарықта тарату факторлары бойынша жүйелік білімдер қалыптастыру.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Маркетинг және сауда түсініктерінің ара – қатынасы.
2. Сатып алу кезеңіндегі тұтынушының мінез – құлқы.
3. Қажеттіліктер иерархия моделі.
4. Тарату жолдары мен принциптері.
5. Таратудың шешуші факторлары.
6. Бөлшектік сауда және сервистік серіктестіктер.
7. Франшиздер, кооперативтер және тұтынушының мінез –құлқы.Физикалық тарату.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/ әдістері/технологиялары: Семинар

6. **Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, жағыдайлық есептерді шешу):** Бағалау силлабус қосымшасында көрсетілген чек-парақ (Feedback) бойынша «семинар» әдісін бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі.

7. 7.Әдебиет:

Негізгі:

1. Арыстанов Ж.М., Ахелова Ш.Л., Зулпыхарова А.Т. Управление и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга: Учебник. "SkySystems" 2021
2. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Мәтін] :оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Шымкент : [б. и.], 2016. - 152 б. с.
3. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент және маркетинг [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 204 бет.
4. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации: учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с
5. Блинова, О. В. Фармацевтический менеджмент: учебник / О. В. Блинова ; М-во здравоохранения РК; ЮКГФА. - Шымкент :Жасұлан, 2013. - 165 с
6. Арыстанов, Ж. М.Менеджмент и маркетинг в фармации [Текст] : учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с.

Қосымша:

1. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері [Мәтін] : практикум / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 160 бет.
2. Утегенова, Г. И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы [Мәтін] : оқу құралы / Г. И. Утегенова. - Шымкент : [б. и.], 2022. - 144 бет с.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 беттің 27 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

3. Шертаева, К. Д. Экономика фармацевтической промышленности [Текст] : учебник / К. Д. Шертаева, Г. И. Утегенова. - Шымкент : ЮКМА, 2022. - 144 с.
4. Утегенова Г.И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы :оқулық –Жасулан -2022
5. Утегенова Г. И. Экономика фармацевтической промышленности: учебник-Жасулан -2022
6. Тулемисов, С. К. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм [Текст] : монография / С. К. Тулемисов, К. С. Жакипбеков. - Караганда : АҚНҰР, 2017. - 240 с

Электрондық ресурс:

1. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Электронный ресурс] : оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2016. - эл. опт. диск (CD-ROM)(1.17Мб).
2. Шопабаева А.Р. Фармакоэкономика. Оқу құралы. 2019 ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Тулемисов С.К., Жакипбеков К.С. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм. Монография. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
4. Мусина Н.С., Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Маукенова А.А. Экономика и маркетинг в фармации. Учебное пособие. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
5. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері. Ж.М. Арыстанов. - Алматы: Эверо, 2020.https://elib.kz/ru/search/read_book/175/

8. Бақылау (сұрақтар, глоссарий, тапсырмалар, тесттер):

Сұрақтар:

1. Сатып алу кезеңіндегі тұтынушының мінез – құлқы түсінігі дегеніміз неде?
2. Сатушы мен сатып алушының арасындағы қарым – қатынас қалай асырылады?
3. Қажеттіліктер иерархиясының үлгісі дегеніміз не?
4. Тарату жолдары мен принциптері қандай?
5. Қандай тарату факторларын білесіз?
6. Бөлшектік сауда және сервистік серіктестіктер дегеніміз не?
7. Франшиздер, кооперативтер және тұтынушылар клубы дегеніміз не?
8. Сатылымды іске асырудың қандай тәсілдерін білесіз?
9. Физикалық тарату дегеніміз не?

Глоссарий:

1. **Жиынтық (қор)** - жергілікті нарықта жеткілікті мөлшерде өнімді жинау. Бұл келесі өнім партиясы келгенге дейінгі немесе қажеттілік сұраныстан асып түссе де сұранысты қамтамасыз ету үшін керек.
2. **Ассортимент** - тұтынушылық пен қажеттіліктерді қанағаттандыруға арналған өнімдердің алуан түрлілігі.
3. **Орнықтыру** - экономдау үшін және тауарды сақтау аудандарын үнемдеу үшін жабдықтаушы қорға жинайтын тауарының алуан түрлілігі және мөлшерінен шектейді.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 28 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

Осыған байланысты жергілікті қажеттіліктер таңдалып, оны орнықтыру мәселесі туындайды.

4. **Қайта өңдеу** - тұтынушының қажеттілігіне сәйкес өнімнің формасын өзгерту.

5. **Жеткізу** - таңдалған өнімдерді белгілі бір жинақтау пунктеріне ауыстыру.

6. **Тарату жолдары** - тауарлардың өндірушіден ең соңғы тұтынуға дейін түсетін жолдары.

Тапсырма:

Фармацевтикалық концерн өз шығындарын азайту үшін жаппай өндіріс тауарларын бөлшек сатуды өзінің әріптес-дилерлеріне беруге мәжбүр. Бұрын бұл "концерн стандарттарымен" салыстырғанда қызмет көрсету сапасының айтарлықтай төмендеуіне байланысты наразылық тудырды. Концерн дилерлерге қатысты өз саясатын қайта қарады. Осы жағдайда серіктестер қызметінің қандай принциптері қажет?

Тесттер:

1. Сауда түрлері:

А. интернет арқылы, тікелей, пошта арқылы, теледүкен арқылы сату

В. интернет арқылы, тікелей емес, теле дүкен, пошта арқылы сату

С. таныс арқылы, пошта арқылы сату

Б. көшеде сату, теледүкендер, ғимараттың ішінде сату

Е. тікелей және тікелей емес сату

2. Франшиздер -... түріне жатады.

А. Коперативтердің

В. Нарықтық

С. Сатылымның

Д. Бағаның

Е. Валютаның

3. Киоск -... кәсіпорнына жатады.

А. бөлшек

В. көтерме

С. сауда маркасы

Д. кооперативтер

Е. сатып алушылар клубы.

4. Телемаркетинг -... түрі болып табылады

А. сауда

В. нарық

С. баға

Д. валюта

Е. кәсіпорын.

5. ... - ұлттық шекарлардан өтіп, елге тауарларды өткізетін маманданған серіктестер:

А. Импорттер – экспорттер

В. Брокерлер

С. Көтерме кәсіпорындар

Д. Франшиздер

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 29 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

Е.Кооперативтер

6. Тұтынушылық пен қажеттіліктерді қанағаттандыруға арналған өнімдердің алуан түрлілігі:

А. ассортимент

В.нарық

С.баға

Д.сауда

Е. тауар

7. Тауардың өндірушіден ең соңғы тұтынушыға дейін түсу жолы :

А. тарату жолдары

В.тарату байланысыары

С. тарату факторлары

Д.брокерлер

Е. көтерме кәсіпорындар

8. Тарату жолдарының жүйесі болуы мүмкін:

А.тікелей және тікелей емес

В.жасырын және тікелей

С.горизонтальды және вертикальды

Д.тұрақты және өзгермелі

Е. тәуелді және тәуелсіз

9. Тарату жолдарының қызметтерінде болмайды:

А.қызметтерді жою

В.бір қатысушыдан басқасына өту

С.қатысушылар арасында қызметтер бөлісу

Д.бірнеше арнайы кісіпорындар жүргізеді

Е. қызметтерді өзгертіп, болдырмау

10. Тарату жолдарының дамуы келесі үрдістердің әсерімен жүзеге асады:

А.бизнесті жүргізудің жаңа әдістері пайда болып, жаңа қызметтердің дамуы

В.ескі қызметтерді қолдану, жаңа қатысушылардың пайда болуы

С.қажеттіліктердің өзгеруі, өнеркәсіптік құрылымның өзгеруі

Д.жаңа қызметтердің дамуы, бағалық факторлардың өзгеруі

Е. тұтынушыларға қызмет ету.

Тапсырмалар:

1. Сабақ тақырыбы бойынша ақпаратпен танысу.

2. Тақырып, тест сұрақтарына жауап бере отырып, материалдың игерілуін тексеру.

3. Сабақ тақырыбы бойынша презентация, реферат, ситуациялық есептер, видео дайындау

Сандық білім беру ресурстары:

Бейнефрагменттер

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 бетің 30 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

1. Лекция 1.1. Каналы распределения: значение, виды, стратегия и функции
<https://www.youtube.com/watch?v=2ieNRcDWmeY>
2. Лекция 1.2. Факторы выбора маркетингового канала распределения
<https://www.youtube.com/watch?v=3DzDYeaf9Zk>

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 31 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

№ 7 сабақ

1. Тақырыбы: Маркетингтік зерттеулер: мазмұны және әдістері.

2. Мақсаты: маркетингтік зерттеу әдістері бойынша жүйелі білім қалыптастыру

3. Оқыту міндеттері:

- маркетингтік зерттеулер бойынша жүйелі білімдерді қалыптастыру;
- маркетингтік зерттеу объектілерінің мәні мен құрылымын зерттеу;
- ақпаратпен жұмыс істеуді үйрену;
- тауардың позициялануымен таныстыру.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Маркетингтік зерттеу объектілері, олардың құрылымы.
2. Макро және микроортаның сипаттамасы.
3. SWOT – талдау маркетингтік зерттеулердің бір әдісі ретінде.
4. Нарықты сегменттеу. Сегменттерге қойылатын талаптар.
5. Тауардың позициялану әдістері.
6. Сауалнама жүргізу, сұрпақ қою, байқаулар: сипаттамасы және маркетингтік зерттеулердегі маңызы.
7. Маркетингтік зерттеулерде сараптама жүргізу.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: оқу кейсі

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, жағыдайлық есептерді шешу): Бағалау силлабус қосымшасында көрсетілген чек-парақ (Feedback) бойынша «оқу кейсі» әдісін бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі.

7. 7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Арыстанов Ж.М., Ахелова Ш.Л., Зулпыхарова А.Т. Управление и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга: Учебник. "SkySystems" 2021
2. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Мәтін] :оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Шымкент : [б. и.], 2016. - 152 б. с.
3. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент және маркетинг [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 204 бет.
4. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации: учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с
5. Блинова, О. В. Фармацевтический менеджмент: учебник / О. В. Блинова ; М-во здравоохранения РК; ЮКГФА. - Шымкент :Жасұлан, 2013. - 165 с
6. Арыстанов, Ж. М.Менеджмент и маркетинг в фармации [Текст] : учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с.

Қосымша:

1. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері [Мәтін] : практикум / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 160 бет.
2. Утегенова, Г. И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы [Мәтін] : оқу құралы / Г. И. Утегенова. - Шымкент : [б. и.], 2022. - 144 бет с.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 беттің 32 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

3. Шертаева, К. Д. Экономика фармацевтической промышленности [Текст] : учебник / К. Д. Шертаева, Г. И. Утегенова. - Шымкент : ЮКМА, 2022. - 144 с.
4. Утегенова Г.И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы :оқулық –Жасулан -2022
5. Утегенова Г. И. Экономика фармацевтической промышленности: учебник-Жасулан -2022
6. Тулемисов, С. К. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм [Текст] : монография / С. К. Тулемисов, К. С. Жакипбеков. - Караганда : АҚНҰР, 2017. - 240 с

Электрондық ресурс:

1. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Электронный ресурс] : оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2016. - эл. опт. диск (CD-ROM)(1.17Мб).
2. Шопабаета А.Р. Фармакоэкономика. Оқу құралы. 2019 ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Тулемисов С.К., Жакипбеков К.С. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм. Монография. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
4. Мусина Н.С., Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Маукенова А.А. Экономика и маркетинг в фармации. Учебное пособие. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
5. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері. Ж.М. Арыстанов. - Алматы: Эверо, 2020.https://elib.kz/ru/search/read_book/175/

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар):

Сұрақтар:

1. Маркетингтік зерттеулер дегеніміз не?
2. Маркетингтік зерттеу нысандары, олардың құрылымы неде?
3. Макро және микроортаның сипаттамасы неде?
4. SWOT – талдау маркетингті зерттеулердің бір әдісі реті неде?
5. Нарықты сегменттеу. Сегменттерге қойылатын талаптар қандай?
6. Тауардың позициялану әдістері дегеніміз не?
7. Сауалнама жүргізу, сұрпақ қою, байқаулар: сипаттамасы және маркетингті зерттеулердегі маңызы қандай?
8. Маркетингті зерттеулерде сараптама жүргізуі дегеніміз не?

Тесттер:

1. Маркетингтің ішкі факторларына жатпайды:
  - A. экономика
  - B. баға
  - C. тауар
  - D. сату орны
  - E. қызметкер
2. Маркетингтің сыртқы факторларына жатпайды:

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 33 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

- А. үрдіс
 В. саясат
 С. тұтынушылар
 D. демография
 E. мәдениет
3. Нарық сегменті - ... тұтынушылар тобы.
 А. маркетингтің ояту іс-әрекетіне бірдей көзқараста жауап беретін
 В. маркетингтің ояту іс-әрекетіне әр түрлі көзқараста болады
 С. тауардың бағасының жоғарылауы процесіне қатысады
 D. тауардың бағасының түзілу процесіне қатысады
 E. екі жауап дұрыс
4. Белгілі бір мерзімге агентке тауарды ұсыну.
 А. консигнация
 В. нарық сегменті
 С. тауарды позициялау
 D. салық
 E. экономика
5. Кәсіпкерлікке әсер ететін саяси факторлар.
 А. барлық жауаптар дұрыс
 В. заңды актілер
 С. президенттің жарлығы
 D. үкіметтің жарлығы
 E. жергілікті басқару органдарының үкімі
6. Экономикалық үстеменің маңызды көрсеткіші:
 А. пайыздық үстемелер
 В. тауар бағасы
 С. тауар саны
 D. тауар сапасы
 E. 2 жауап дұрыс
7. Өсіп жатқан сала – бұл ...
 А. өнімге (тауар, қызмет) деген сұраныс ұлттық табыс пен тұрғындардың санына қарағанда тезірек өседі.
 В. өнімге (тауар, қызмет) деген сұраныс ұлттық табыс пен тұрғындардың санына қарағанда баяу өседі.
 С. сұраныс пен ұсыныс жоқ.
 D. тауар немесе қызметке деген сұраныс ұлттық табыспен бірдей өседі.
 E. тауар немесе қызметке деген сұраныс өзгермейді.
8. Пісіп жетілген сала – бұл ...
 А. тауар немесе қызметке деген сұраныс ұлттық табыспен бірдей өседі.
 В. өнімге (тауар, қызмет) деген сұраныс ұлттық табыс пен тұрғындардың санына қарағанда тезірек өседі.
 С. өнімге (тауар, қызмет) деген сұраныс ұлттық табыс пен тұрғындардың санына қарағанда баяу өседі.
 D. сұраныс пен ұсыныс жоқ.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 34 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

- Е. тауар немесе қызметке деген сұраныс өзгермейді.
9. Сөніп жатқан сала – бұл ...
- А. тауар немесе қызметке деген сұраныс ұлттық табыс немесе тұрғындар санныңы қарағанда баяу өседі.
- В. өнімге (тауар не қызметке) деген сұраныс ұлттық табыс және тұрғындар санына қарағанда тезірек өседі.
- С. сұраныс пен ұсыныс жоқ.
- Д. тауар немесе қызметке деген сұраныс ұлттық табыспен бірдей өседі.
- Е. Тауар немесе қызметке деген сұраныс өзгерусіз қалады.
10. Мемлекеттің физикалық және заңды тұлғалардың алатын міндетті төлемі:
- А. салық
- В. консигнация
- С. нарық сегменті
- Д. тауардың позициялануы
- Е. экономика

Тапсырмалар:

1. Сабақ тақырыбы бойынша ақпаратпен танысу.
2. Тақырып, тест сұрақтарына жауап бере отырып, материалдың игерілуін тексеру.
3. Оқу кейсінің сұрақтарына жауап беру (Платонус ААЖ, модуль оқу кейстері, кейс "Маркетингтік зерттеулер"»)

Сандық білім беру ресурстары:

Бейнефрагменттер

1. Маркетинговые исследования <https://www.youtube.com/watch?v=wb3D1KzlGCQ>
2. Основы маркетинга. Урок 8 из 10. SWOT-анализ <https://www.youtube.com/watch?v=-2SMAoB9-qA>
3. Виды и этапы маркетинговых исследований бывают. Что такое доказательный маркетинг? 2020 <https://www.youtube.com/watch?v=WrdqKeivIp0>

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		B044-40/11-
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		2024-2025 74 беттің 35 беті

№ 8 сабақ

1. Тақырыбы: Маркетингті жоспарлау принциптері.

2. **Мақсаты:** маркетинг жоспарларын әзірлеу тәртібі туралы түсінік қалыптастыру және олардың орындалуын қамтамасыз ету

3. Оқыту мақсаты:

- маркетингтік жоспарлау бойынша жүйелі білімдерді қалыптастыру;
- маркетингтік жоспарлау бойынша түсініктерді қалыптастыру;
- маркетингтік бюджетін құрастыру ережелерін зерттеумен таныстыру.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Маркетингтік жоспарлау үрдісі.
2. Ұйымның мақсатын қалыптастыру.
3. Мақсатқа жету стратегиясының негізделуі.
4. Нақты іс-әрекеттердің жоспарларын құру.
5. Жоспарларды бақылау және түзету.

5. **Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары:** Семинар

6. **Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, жағыдайлық есептерді шешу):** Бағалау силлабус қосымшасында көрсетілген чек-парақ (Feedback) бойынша «семинар» әдісін бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі.

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Арыстанов Ж.М., Ахелова Ш.Л., Зулпыхарова А.Т. Управление и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга: Учебник. "SkySystems" 2021
2. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Мәтін] :оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Шымкент : [б. и.], 2016. - 152 б. с.
3. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент және маркетинг [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 204 бет.
4. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации: учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с
5. Блинова, О. В. Фармацевтический менеджмент: учебник / О. В. Блинова ; М-во здравоохранения РК; ЮКГФА. - Шымкент :Жасұлан, 2013. - 165 с
6. Арыстанов, Ж. М.Менеджмент и маркетинг в фармации [Текст] : учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с.

Қосымша:

1. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері [Мәтін] : практикум / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 160 бет.
2. Утегенова, Г. И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы [Мәтін] : оқу құралы / Г. И. Утегенова. - Шымкент : [б. и.], 2022. - 144 бет с.
3. Шертаева, К. Д. Экономика фармацевтической промышленности [Текст] : учебник / К. Д. Шертаева, Г. И. Утегенова. - Шымкент : ЮКМА, 2022. - 144 с.
4. Утегенова Г.И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы :оқулық –Жасулан -2022

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 бетің 36 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

5. Утегенова Г. И. Экономика фармацевтической промышленности: учебник-Жасулан -2022
6. Тулемисов, С. К. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм [Текст] : монография / С. К. Тулемисов, К. С. Жакипбеков. - Караганда : АҚНҰР, 2017. - 240 с

Электрондық ресурс:

1. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Электронный ресурс] : оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2016. - эл. опт. диск (CD-ROM)(1.17Мб).
2. Шопабаяева А.Р. Фармакоэкономика. Оқу құралы. 2019 ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Тулемисов С.К., Жакипбеков К.С. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм. Монография. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
4. Мусина Н.С., Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Маукенова А.А. Экономика и маркетинг в фармации. Учебное пособие. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
5. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері. Ж.М. Арыстанов. - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/175/

8. Бақылау (сұрақтар, глоссарий, тесттер, тапсырмалар):

Сұрақтар:

1. Маркетингтік жоспарлау үрдісі дегеніміз не?
2. Ұйымның мақсатын қалыптастыруы неде?
3. Мақсатқа жету стратегиясының негізделуі дегеніміз не?
4. Нақты іс-әрекеттердің жоспарларын қалай жасалынады?
5. Уақыт бойынша жоспарлы іс-әрекеттерді қалай келістіру?
6. Уақыт бойынша жоспарлы іс-әрекеттерді реттеу тәсілдері қандай?
7. Тораптың модельдер туралы негізгі түсінік дегеніміз не?
8. Маркетингтік бюджеттерді қалыптастыру іске асырылады?
9. Маркетинг жоспарларын бақылау және түзету қалай жүргізіледі?

Глоссарий

Жоспарлау – болашақтың проектісін жасау және оған жетудің ең оңтайлы жолдарын қарастыру.

Миссия – мекеменің қызмет жасауының нақты көрсетілген себебі, оның арнауы нағыз глобалды мақсаты.

Нарыққа теренірек ену стратегиясы – өндірісте тауарлардың өндірілу көлемін арттырып, осы тауардың нарыққа ұсыну көлемін де арттыру.

Тауардың даму стратегиясы – тұтынушыларды қазықтырып, тауардың сатылымын артыру мақсатында, нарықтағы тауарлардың жаңа модельдерін шығару.

Нарықтың кеңею стратегиясы – жаңа тұтынушылар мен тауарды өткізудің жаңа жолдарын жасауға бағытталған іс-шаралар жүйесі.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 беттің 37 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

Диверсификация стратегиясы – жаңа тауардың жаңа нарыққа ұсынылуы.

Жұмыс – еңбек және басқа да ресурстардың шығынын талап етуші, үзек уақытқа созылатын үрдіс.

Әрекет – жоспардың орындалуының нақты кезеңін көрсететін үрдіс.

Жол – бастапқы іс-әрекеттен соңғы іс-әрекетіне дейінгі жасалған жұмыстардың байланысын көрсетеді.

Тесттер:

1. Жоспарлауды жүргізудің толық және дұрыс реттілігін көрсет:

A. ұйымның миссиясын өңдеу, нақты мақсаттарды қалыптастыру, мақсатқа жетудің стратегиясын анықтау, нақты іс-әрекеттің жоспарын құрастыру

B. ұйымның миссиясын өңдеу, оның дамуының стратегиялық бағыттарын анықтау, стратегияны іске асыру үшін мақсаттар құру, нақты іс-әрекеттер жоспарын өңдеу, уақыт бойынша істелетін іс-әрекеттерге жоспар құру

C. ұйымның миссиясын өңдеу, нақты мақсаттарды анықтау, алға қойған мақсаттарды іске асыру стратегиясын жасау, уақыт бойынша іс-әрекеттерді жоспарлау

D. өндіріс үшін даму мақсаттарын анықтау, мақсаттарға қарап ұйымның миссиясын құру, оның дамуының негізгі стратегиялық бағыттарын анықтау, жоспар бойынша уақытқа қарай іс-әрекеттерді орындау

2. Стратегияның дұрыс анықтамасын көрсетіңіз:

A. маркетингтік іс-әрекеттердің жоспары мен бағдарламасы

B. ұйымның даму бағыттары, нарықтағы күштер мен орналастыру қатынасы

C. өндірістің заңы

D. нарықта ұйым өзінің кәсіпкерлік қызметін орындауына бағытталған іс-шаралардың жиынтығы

3. И. Ансоффтың стратегиялық матрицасы дегеніміз не?

A. матрицалық алгебра тәсілі

B. кеңісік-графикалық модель

C. ұсыныс пен сұраныстың графикалық моделі

D. екі факторлы жіктеу моделі

E. C және A жауаптары дұрыс

4. Бостандық кеңес беру тобының матрицасы дегеніміз не?

A. шығарылатын тауарлардың номенклатурасын реттеу әдісі

B. тауарлар тобын ұйымдастыруға арналған жіктеу әдісі

C. өндірістің ерекшеліктері мен тауарды өткізу әдісі

D. ұйымның тактикалық қадамдарын анықтау әдісі

5. Бостандық кеңес беру тобының матрицасындағы қай бөлік шабуыл жасау дәрежесіне сай келеді:

A. мәселесі көп тауарлар

B. жұлдыздар

C. сауылатын сиырлар

D. иттер

6. Бостандық кеңес беру тобының матрицасындағы қай бөлік артқа қайту дәрежесіне сай келеді:

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 38 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

- А. мәселесі көп тауар
- В. жұлдыздар
- С. сауылатын сиырлар
- Д. иттер
- 7. Диверсификация стратегиясының мәні неде?
  - А. тауар томенклатурасын және оны өткізу нарығын кеңейту
  - В. нарықтың жаңа сегменттерін меңгеруде
  - С. агрессивті маркетинг тәсілін қолдану
  - Д. жарнамалық қызметті белсендірлендіру
- 8. Маркетингті жоспарлау іс-әрекеті келесі мақсаттарға бағытталуы мүмкін.
  - А. өндіру көлемі мен өнімнің өтімділігін ұлғайту
  - В. нарық бөліктерін ұлғайту
  - С. жұмыс істеушілер санын көбейту
  - Д. қолданылатын құрал жабдықтардың өнімділігін көтеру
- 10. Маркетинг жоспарының әрбір іс-шарасы келесі параметрлер бойынша бағалануы керек:
  - А. ресурстар бойынша.
  - В. оларды орындау реттілігі бойынша
  - С. жауапкершілігі мол мамандардың саны бойынша
  - Д. жасалу мерзімі бойынша
  - Е. сийымдылығы бойынша

Тапсырмалар:

1. Сабақ тақырыбы бойынша ақпаратпен танысу.
2. Тақырып, тест сұрақтарына жауап бере отырып, материалдың игерілуін тексеру.
3. Сабақ тақырыбы бойынша презентация, реферат, ситуациялық есептер, видео дайындау

Сандық білім беру ресурстары:

Бейнефрагменттер

1. Тактика 90 дней. Планирование маркетинговой деятельности
<https://www.youtube.com/watch?v=JCydS5fd8eA>
2. Разработка маркетингового плана | Тактика, цель, стратегия
<https://www.youtube.com/watch?v=CSz4Ncnidsg>
3. Планирование маркетинговой деятельности. Часть 1
<https://www.youtube.com/watch?v=3yXAq4xVN5E>

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11- 2024-2025 74 бетің 39 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

№ 9 сабақ

1. Тақырыбы: Менеджменттің теориялық негіздері.

2. Мақсаты: білім алушыларды менеджменттің теориялық негіздеріменен таныстыру

3. Оқыту міндеттері:

- фармацевтикалық менеджмент, менеджмент туралы ұғымды қалыптастыру;
- басқарудың теориясы мен практикасының даму сатыларымен таныстыру;
- менеджменттің мақсаты, қызметі, әдістері туралы ұғымды түсіндіру;
- басқарудың заманауи қағидаларымен таныстыру.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Менеджмент және басқару.
2. Басқару теориясы мен практикасының дамуының негізгі кезеңдері.
3. Менеджмент объектісі және пәні.
4. Менеджменттің мақсаты мен функциялары.
5. Менеджмент әдістері мен принциптері.
6. Басқарудың қазіргі принциптері.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Семинар

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, жағыдайлық есептерді шешу): Бағалау силлабус қосымшасында көрсетілген чек-парақ (Feedback) бойынша «семинар» әдісін бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі.

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Арыстанов Ж.М., Ахелова Ш.Л., Зулпыхарова А.Т. Управление и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга: Учебник. "SkySystems" 2021
2. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Мәтін] :оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Шымкент : [б. и.], 2016. - 152 б. с.
3. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент және маркетинг [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 204 бет.
4. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации: учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с
5. Блинова, О. В. Фармацевтический менеджмент: учебник / О. В. Блинова ; М-во здравоохранения РК; ЮКГФА. - Шымкент :Жасұлан, 2013. - 165 с
6. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации [Текст] : учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с.

Қосымша:

1. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері [Мәтін] : практикум / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 160 бет.
2. Утегенова, Г. И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы [Мәтін] : оқу құралы / Г. И. Утегенова. - Шымкент : [б. и.], 2022. - 144 бет с.
3. Шертаева, К. Д. Экономика фармацевтической промышленности [Текст] : учебник / К. Д. Шертаева, Г. И. Утегенова. - Шымкент : ЮКМА, 2022. - 144 с.
4. Утегенова Г.И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы :оқулық –Жасулан -2022

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11-2024-2025 74 беттің 40 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

5. Утегенова Г. И. Экономика фармацевтической промышленности: учебник-Жасулан -2022
6. Тулемисов, С. К. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм [Текст] : монография / С. К. Тулемисов, К. С. Жакипбеков. - Караганда : АҚНҰР, 2017. - 240 с

Электрондық ресурс:

1. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Электронный ресурс] : оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2016. - эл. опт. диск (CD-ROM)(1.17Мб).
2. Шопабаяева А.Р. Фармакоэкономика. Оқу құралы. 2019 ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Тулемисов С.К., Жакипбеков К.С. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм. Монография. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
4. Мусина Н.С., Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Маукенова А.А. Экономика и маркетинг в фармации. Учебное пособие. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
5. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері. Ж.М. Арыстанов. - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/175/

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар):

Сұрақтар:

1. Менеджмент, фармацевтикалық менеджмент дегеніміз не?
2. Басқару дегеніміз не?
3. Басқару қызметі дегеніміз не?
4. Басқарудың теориясы мен практикасының қандай даму сатыларын білесіз?
5. Менеджменттегі жүйелік тәсіл дегеніміз не?
6. Басқарудағы ситуациялық тәсілдің мәні мен маңызы.
7. Менеджменттің пәні мен нысаны нені зерттейді?
8. Менеджменттің мақсаты қандай?
9. Менеджменттің қандай қызметтерін білесіз?
10. Менеджменттің анағұрлым әйгілі әдістерінің мәні неде?
11. Менеджменттің қағидалары дегеніміз не?
12. Басқарудың заманауи қағидалары қандай?

Тесттер:

1. Ұйым басқару функциясы ретінде:
  - A) басқарудың оңтайлы құрылымын қалыптастыру, жұмысты бөлу, құқықтарды, міндеттер мен жауапкершілікті бекіту жөніндегі қызмет
  - B) жұмыс барысында адамдар арасындағы келісімді қамтамасыз ету жөніндегі қызмет
  - C) өзін және басқаларды әрекетке итермелеуге бағытталған іс-әрекет
  - D) ұйымның даму бағдарламасын қалыптастыру процесі
  - E) жоспар әзірлеу және оны табысты іске асыруды қамтамасыз ету қызметі

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 41 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

2. Үйлестіру басқару функциясы ретінде:
- A) басқарудың тиімді құрылымын қалыптастыру қызметі
  - B) жұмыс барысында адамдар арасындағы келісімді қамтамасыз етуге бағытталған қызмет
  - C) өзін және басқаларды өзінің жеке мақсаттарына қол жеткізу үшін әрекетке итермелеуге бағытталған қызмет
  - D) ұйымның даму бағдарламасын қалыптастыру қызметі
  - E) жоспар жасау бойынша іс-әрекет
3. Жеке мақсаттар мен ұйымның мақсаттарына қол жеткізу үшін өзін және басқаларды қызметке шақыруға бағытталған басқару функциясы:
- A) бақылау
  - B) бақылау
  - C) мотивация
  - D) ұйым
  - E) жоспарлау
4. Басқарудың оңтайлы құрылымын қалыптастыру қызметі болып табылатын басқару функциясы:
- A) бақылау
  - B) бақылау
  - C) ұйым
  - D) мотивация
  - E) жоспарлау
5. Жұмыс барысында адамдар арасындағы келісімді қамтамасыз етуге бағытталған басқару функциясы:
- A) бақылау
  - B) ұйым
  - C) бақылау
  - D) мотивация
  - E) жоспарлау
6. Басқару технологиясы:
- A) басқару шешімдерін дайындау, қабылдау және іске асыру процесі
  - B) қандай да бір пікір жасау немесе іс-әрекеттің нақты бағытын таңдау процесі
  - C) топтық шешім қабылдау рәсімі
  - D) әр түрлі объектілерді заңды түрде құру
  - E) жергілікті мүдделердің әрекеті
7. Басқару кәсіби қызмет болып табылады ...
- A) менеджерлер.
  - B) агенттердің.
  - C) брокерлер.
  - D) маркетингтер.
  - E) диллерлер
8. ... басқаруды процесс, өзара байланысты үздіксіз әрекеттер сериясы ретінде қарастырады:
- A) зерттеу

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 бетің 42 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

В) жүйелі тәсіл

С) іс-әрекет

Д) ақпараттық процесс

Е) қарым-қатынас

9. Күрделі жүйелердің байланысы мен тұтастығын қарастырады:

А) зерттеу

В) іс-әрекет

С) жүйелі

Д) сызықтық

Е) әскери

10. Қалыптасқан жағдайға байланысты Басқару, проблемаларды шешу тәсілін білдіреді:

А) зерттеу

В) жүйелі

С) сызықтық

Д) әскери

Е) білім беру

Тапсырмалар:

1. Сабақ тақырыбы бойынша ақпаратпен танысу.

2. Тақырып, тест сұрақтарына жауап бере отырып, материалдың игерілуін тексеру.

3. Сабақ тақырыбы бойынша презентация, реферат, ситуациялық есептер, видео дайындау

Сандық білім беру ресурстары:

Бейнефрагменттер

1. 08 Профессия менеджер <https://www.youtube.com/watch?v=4Rz7BJURC4o>

2. Сущность менеджмента <https://www.youtube.com/watch?v=46rMgBUXHU4>

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 беттің 43 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

№ 10 сабақ

1. Тақырыбы: Басқарушылық шешім қабылдау технологиясы.

2. Мақсаты: Білім алушыларды шешімдерді қабылдау технологиясымен және фармацевтикалық тәжірбиеден қолдануымен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері:

- басқару шешімдері туралы түсінік және оның түрлерін үйрету.
- басқару шешімдерінің қабылдау кезеңдерін үйрету.
- тәуекелге құқық және менеджер пысықтығын реттеуге үйрету.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Шешім, басқару шешім, басқару техникасына сипаттама беріңіз.
2. Басқару шешімдердің классификациясы.
3. Басқару шешімдерді қабылдау сатылары.
4. Басқару шешімдерді іске асыру және олардың сатылары.
5. Басқару шешімдеріндегі тәуекел.
6. Тәуекелді басқару үрдісі.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: семинар

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, жағыдайлық есептерді шешу): Бағалау силлабус қосымшасында көрсетілген чек-парақ (Feedback) бойынша «семинар» әдісін бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі.

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Арыстанов Ж.М., Ахелова Ш.Л., Зулпыхарова А.Т. Управление и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга: Учебник. "SkySystems" 2021
2. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Мәтін] :оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Шымкент : [б. и.], 2016. - 152 б. с.
3. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент және маркетинг [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 204 бет.
4. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации: учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с
5. Блинова, О. В. Фармацевтический менеджмент: учебник / О. В. Блинова ; М-во здравоохранения РК; ЮКГФА. - Шымкент :Жасұлан, 2013. - 165 с
6. Арыстанов, Ж. М.Менеджмент и маркетинг в фармации [Текст] : учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с.

Қосымша:

1. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері [Мәтін] : практикум / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 160 бет.
2. Утегенова, Г. И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы [Мәтін] : оқу құралы / Г. И. Утегенова. - Шымкент : [б. и.], 2022. - 144 бет с.
3. Шертаева, К. Д. Экономика фармацевтической промышленности [Текст] : учебник / К. Д. Шертаева, Г. И. Утегенова. - Шымкент : ЮКМА, 2022. - 144 с.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 бетің 44 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

4. Утегенова Г.И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы :оқулық –Жасулан -2022
5. Утегенова Г. И. Экономика фармацевтической промышленности: учебник-Жасулан -2022
6. Тулемисов, С. К. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм [Текст] : монография / С. К. Тулемисов, К. С. Жакипбеков. - Караганда : АҚНҰР, 2017. - 240 с

Электрондық ресурс:

1. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Электронный ресурс] : оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2016. - эл. опт. диск (CD-ROM)(1.17Мб).
2. Шопабаяева А.Р. Фармакоэкономика. Оқу құралы. 2019 ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Тулемисов С.К., Жакипбеков К.С. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм. Монография. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
4. Мусина Н.С., Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Маукенова А.А. Экономика и маркетинг в фармации. Учебное пособие. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
5. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері. Ж.М. Арыстанов. - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/175/

8. Бақылау (сұрақтар, глоссарий, тесттер, тапсырмалар):

Сұрақтар:

1. Шешім, басқару шешім, басқару техникасына сипаттама беріңіз?
2. Басқару шешімдердің классификациясы дегеніміз не?
3. Басқару шешімдерді қабылдау сатылары қандай?
4. Басқару шешімдерді I сатысында қолдануға болатын әдістердің сипаттама беріңіз?
5. Басқару шешімдерді іске асыру және олардың сатылары қандай?
6. «Менеджердің іскерлігі» түсінігінің сипаттамасы неде?
7. Басқару шешімдеріндегі қандай тәуекел бар?
8. Тәуекелді басқару үрдісі қалай іске асырылады?

Глоссарий:

Шешім - бұл мүмкін баламалардан таңдалған нақты бағыттағы әрекет немесе қандай да бір пікірдің у өнділуін растайтын құжат.

Басқару технологиясы - бұл басқару шешімдерінің шынайылығы мен қабылдану, яғни дайындық үдерісі.

«Миға шабуыл» немесе (брейнсторлинг) - процедураны қабылдаудағы топтық шешім.

Пысықтық - бұл жеке жұмыс тиімділігін арттыру үшін қор пайдалану, және оған шеберлік таныту, жұмыстағы қиындықты жеңу, ұжым ұзақтығы, халық арасында тексеру барысында сауалдарға тауардың барынша толық қанағаттанарлық және қызметтері негізінде жұмысы жақсы реттелген және ойластырылған басқару ұзақтығы.

Жұмысбастылық - көрсетілген негізде қабілеттілік танытып, жеке ұйымдастыру қабілетін және компетенттелігін және шешім , өзгерістерге тез бейімдеу, туындаған конфликті жағдайларда оперативті түрде шешімін табу, сонымен қатар дәл уақытында оны ескерту.

Талаптылық - бұл әрекет жергілікті қызығушылықты қандай да бір объекте тексеруде пысықтылық, яғни оның басты генераторы болып табылады.

Тәуекел - бұл бір мақсатқа жетуде қоғамдық пайдалы нәтижеде тең дәрежеде туындаған қауіптілік дәрежесі, яғни қарапайым бола алмайтын, тәуекелшіл емес құралдар.

Тесттер:

1.... мүмкін баламалардан таңдалған нақты бағыттағы ірекет немесе қандай да бір пікірдің өндірілуін растайтын құжат.

- а) Шешім - бұл
- в) Басқару технологиясы
- с) Миға шабуыл - бұл
- д) Пысықтық - бұл
- е) жұмысбастылық - бұл

2. Басқару технологиясы - бұл

- а) басқару шешімдерінің шынайылығы мен қабылдануы, яғни дайындық үдерісі.
- в) мүмкін баламалардан таңдалған нақты бағыттағы әрекет немесе қандай да бір пікірдің өндірілуін растайтын құжат.
- с) процедураны қабылдаудағы топтық шешім
- д) жергілікті әрекет қызығушылықты қандай да бір объекте тексеруде пысықтылық, яғни оның басты генераторы болып табылады.
- е) бір мақсатқа жетуде тең дәрежеде туындаған қауіптілік дәрежесі, яғни (тәуекелшіл емес) қарапайым бола алмайтын, тәуекелшіл емес құралдар.

3.«Миға шабуыл » бұл...

- а) процедураны қабылдаудағы топтық шешім.
- в) мүмкін баламадардан таңдалған нақты бағыттағы әрекет немесе қандай да бір пікірдің өндірілуін растайтын құжат.
- с) басқару шешімдерінің шынайылығы мен қабылдануы, яғни дайындық үдерісі.
- д) жергілікті әрекет қызығушылықты қандай да бір объекте тексеруде пысықтылық, яғни оның басты генераторы болып табылады.
- е) бір мақсатқа жетуде қоғамдық пайдалы нәтижеде тең дәрежеде туындаған қауіптілік дәрежесі. Яғни қарапайым бола алмайтын, тәуекелшіл емес құралдар.

4. ... - бұл жеке жұмыс тиімділігін арттыру үшін қор пайдалану және оған шеберлік таныту, жұмыстағы қиындықты жеңу, ұжымдағы ұзақтылық

- а) Пысықтылық
- в) Басқару технологиясы
- с) «Миға шабуыл»
- д) Шешім
- е) Жұмысбастылық.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 беттің 46 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

5. Жұмысбастылық - бұл ...

а) көрсетілген негізде қабілеттілік танытып, (жұмыстағы қиындықты жеңу, жеке ұйымдастыру қабілетін және компетенттілігін және шешімді, өзгерістерді тез бейімдеу, туындаған конфликті жағдайларда оперативті түрде шешімін табу, сонымен қатар дәл уақытында оны ескерту.

в) мүмкін баламалардан таңдалған нақты бағыттағы әрекет немесе қандай пікірдің өдірілуін растайтын құжат.

с) басқару шешімдерінің шынайылығы мен қабылдануы, яғни дайындық үдерісі.

д) жергілікті әрекетте қызығушылықты қандай да бір объекте тексеруде пысықтылық, яғни оның басты генераторы болып табылады.

е) бір мақсатқа жетуде қоғамдық пайдалы нәтижеде тең дәрежеде туындаған қауіптілік дәрежесі, яғни қарапайым бола алмайтын, тәуекелшіл емес құралдар.

6. Талаптылық - бұл әрекет ...

а) жергілікті қызығушылықты қандай да бір объекте тексеруде пысықтылық, яғни оның басты генераторы болып тадылады.

в) мүмкін баламалардан таңдалған нақты бағыттағы әрекет немесе қандай да бір пікірдің өндірілуін растайтын құжат.

с) басқару шешімінің шынайылығы

д) көрсетілген негізде қабілеттілік танытып, жеке ұйымдастыру қабілетін және шешімін, өзгерістерге тез бейімделу, туындаған конфликті жағдайларын оперативті түрде шешімін табу, сонымен қатар дәл уақытында оны ескерту.

е) бір мақсатқа жетуде қоғамдық пайдалы нәтижеде тең дәрежеде таңдалған қауіптілік дәрежесі, яғни қарапайым бола алмайтын, тәуекелшіл емес құралдар.

7. ... - бұл бір мақсатқа жетуде қоғамдық пайдалы нәтижеде тең дәрежеде туындаған қауіптілік дәрежесі, яғни қарапайым бола алмайтын, тәуекелшіл емес құралдар.

а) Тәуекел.

б) Басқару технологиясы.

с) «Миға шабуыл».

д) Шешім.

е) Жұмысбастылық.

Тапсырмалар:

1. Сабақ тақырыбы бойынша ақпаратпен танысыңыз.

2. Тақырыптың сұрақтарына жауап беріп, оқу материалын меңгергенін тексеріңіз (ауызша).

3. Оқу кейсінің сұрақтарына жауап беру (Платонус ААЖ, модуль оқу кейстері, кейс «Басқарушылық шешім»)

Сандық білім беру ресурстары:

Бейнефрагменттер

1) 17 Сущность управленческого решения

<https://www.youtube.com/watch?v=SGZ1QI-xSVg>

2) 19 Классификация управленческих решений

<https://www.youtube.com/watch?v=hA3ITPtUOCE>

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 бетіңіз 47 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

- 3) Лекция 22: Управленческие решения в менеджменте
<https://www.youtube.com/watch?v=37LR80eCDNQ>

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		B044-40/11-
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		2024-2025 74 бетің 48 беті

№ 11 сабақ

1. Тақырыбы: Өкілеттікті бөлу негізінде ұйымды басқару.

2. Мақсаты: Білім алушыларды бірлесіп, өкілеттіліктерді бөліп алып, қызмет етуді үйлестіру принциптерімен таныстыру

3. Оқытудың міндеттері:

- Өкілеттіліктерді бөліп үйлестіру принциптері мен түсіндіру
- Ұйымдастырушылық өкілеттермен және қызметкерлердің жұмысының деңгейін бағалаумен танысу
- Ұғынудың ерекшеліктері
- Басқару ережелерімен танысу
- Қызметті табысты үйлестірудің негізгі факторларын ұғыну.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Өкілеттіліктерді бөлу заманауи басқаруындағы маңызды әдіс ретінде
  2. Менеджменттегі ұтымды өкілеттіліктерді бөлудің негізгі принциптері
  3. Ұйымдастырушылық өкілеттіліктердің түрлері және оны талдау
  4. Басқару мөлшері және оның түрлері
  5. Қызметкерлердің жұмыс сапасын анықтау
  6. Өкілеттіліктерді табысты бөлудің негізгі факторлары
- 5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/ әдістері/технологиялары: TBL (жобаны құрастыру)**
- 6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, жағыдайлық есептерді шешу):** Бағалау силлабус қосымшасында көрсетілген чек-парақ (Feedback) бойынша TBL (жобаны құрастыру) әдісін бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі.

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Арыстанов Ж.М., Ахелова Ш.Л., Зулпыхарова А.Т. Управление и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга: Учебник. "SkySystems" 2021
2. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Мәтін] :оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Шымкент : [б. и.], 2016. - 152 б. с.
3. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент және маркетинг [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 204 бет.
4. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации: учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с
5. Блинова, О. В. Фармацевтический менеджмент: учебник / О. В. Блинова ; М-во здравоохранения РК; ЮКГФА. - Шымкент :Жасұлан, 2013. - 165 с
6. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации [Текст] : учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с.

Қосымша:

1. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері [Мәтін] : практикум / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 160 бет.

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 49 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

2. Утегенова, Г. И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы [Мәтін] : оқу құралы / Г. И. Утегенова. - Шымкент : [б. и.], 2022. - 144 бет с.
3. Шертаева, К. Д. Экономика фармацевтической промышленности [Текст] : учебник / К. Д. Шертаева, Г. И. Утегенова. - Шымкент : ЮКМА, 2022. - 144 с.
4. Утегенова Г.И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы :оқулық –Жасулан -2022
5. Утегенова Г. И. Экономика фармацевтической промышленности: учебник-Жасулан -2022
6. Тулемисов, С. К. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм [Текст] : монография / С. К. Тулемисов, К. С. Жакипбеков. - Караганда : АҚНҰР, 2017. - 240 с

Электрондық ресурс:

1. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Электронный ресурс] : оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2016. - эл. опт. диск (CD-ROM)(1.17Мб).
2. Шопабаяева А.Р. Фармакоэкономика. Оқу құралы. 2019 ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Тулемисов С.К., Жакипбеков К.С. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм. Монография. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
4. Мусина Н.С., Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Маукенова А.А. Экономика и маркетинг в фармации. Учебное пособие. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
5. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері. Ж.М. Арыстанов. - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/175/

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар, глоссарий):

Сұрақтар:

1. Өкілеттіліктерді бөлу түсінігі неде?
2. Өкілеттіліктерді бөлудің мақсаты неде?
3. Менеджменттегі ұтымды өкілеттіліктерді бөлудің негізгі принциптері қандай?
4. Ұйымдастырушылық өкілеттіліктер дегеніміз не?
5. Қол асты қызметкерлерінің жұмыс істеу деңгейін бағалау қалай жүргізіледі?
6. Басқару мөлшері дегеніміз не?
7. Басқару мөлшерінің қандай түрлерін білесіз?
8. Басшының жұмыс сапасын анықтау дегеніміз не?
9. Қызметкерлердің жұмыс сапасын анықтау
10. Өкілеттіліктерді табысты бөлудің негізгі факторлары қандай?

Тесттер:

1. Алдына қойған мақсаттарына жету үшін адамдардың бір - бірімен араласуы және қарым - қатынасқа түсуі, орны
  - A. Ұйым
  - B. Өкілеттілік

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 50 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

- С. Өкілеттіліктерді бөлу
 D. Іскерліктерді жүргізу
 E. Әкімшілік
2. Белгілі бір міндеттерді орындау үшін ұйымның қорларын және қызметкерлердің күштерін бағыттайтын лауазымдық қызметі бар тұлғаның шектелген құқығы
 A. Өкілеттілік
 B. Үйлесімділік
 C. Ұйым
 D. Міндеттеме
 E. Нәтижелілік
3. Өкілеттілікті бөлу түсінігі:
 A. Қызметкерлерді басқарудың маңызды өкілеттілігінің бірі
 B. Ұйымның мақсаттарына жетуге бағытталған маңызды басқару қызметтерінің бірі
 C. Ұйымда белгілі бір қызметті орындағаны үшін сыйақы алу
 D. Осы адамға құндының барлығы - ақша, табыс, құрмет, сүйспеншілік және т.б.
 E. Өзі орындауы тиіс міндеттемелері бар басқарушы
4. Өкілеттілікті бөлу екі:
 A. Өкілеттілік және жауапкершілік
 B. Үйлесімдік және сәйкестік
 C. Дара басқарушы және міндеттеме
 D. Дәлелді және басқарушылық
 E. Ұйымшылдық және дәлдік
5. Қызметкерлердің тапсырмаларды орындап және олардың орындалуына жауапкершілігі міндеті:
 A. Жауапкершілік
 B. Ұйымшылдық
 C. Басқарушылық
 D. Міндеттеме
 E. Дәлелдеме
6. Өкілеттерді бөлу принциптері - бұл:
 A. Дара басқарушы және басқару мөлшері, сәйкес келу
 B. Жауапкершілік, үйлесімділік және басқару тәсілдері
 C. Өкілеттілік, дәлелдеме және басқару түрлері
 D. Қимыл - әрекет, қажеттілік және басқару мақсаты
 E. Таратудың қарқындылығы, басқарудың сипаттамасы және ұйымдастырылуы.
7. Ұйымдастырушылық өкілеттіліктің түрлері:
 A. Сызықты және штабты
 B. Қисық және вертикальды
 C. Горизонталды және түзу
 D. Иерархиялық және функционалды
 E. Басқарушы және оперативті
8. Басқару картасы ... санын көрсетеді:
 A. Бастапқыдағы қызметкерлер санын

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 51 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

- В. Басқару деңгейін
- С. Басқарушының өкілеттерін
- Д. Басқару каналын
- Е. Басшының басқару каналдарын
- 9. Басқару мөлшері...
  - А. Кең және тар
  - В. Ұзын және қысқа
  - С. Ұлкен және кіші
  - Д. Жалпақ және дөңес
  - Е. Максимальды және минимальды
- 10. АНУ көзқарасы бойынша басқарушының жұмысы келесі категорияларға бөлінеді:
  - А. Бақылау және оперативті
  - В. Міндетті және бөлінетін
  - С. Үйлестірілген және дәлелдемелі
  - Д. Әрекеттегі және жауапкершілікті
  - Е. Шектеулі және басқарылатын
- 11. Басшының басқару мөлшерін таңдау әдісі ... негізделген
  - А. Қызметкерлердің жұмыс деңгейін анықтауға
  - В. Ұйымға қатысты басшының міндеттерін анықтау
  - С. Басшыға арналған еңбекті азайтуға
  - Д. Өкілеттіліктерді бөліп беру арқылы өзінің үрдісті басқару дағдыларын дамытуға
  - Е. Қызметкерлер мен жұмысқа қарым - қатынасты дамыту үшін шығармашылық қарау
- 12. Басшының өкілеттіліктерді бөлуге деген ықыласы жоқ - бұл
  - А. Қызметкерлерге деген сенімнің болмауы
  - В. Қосымша жауапкершіліктің болмауы
  - С. Өзіне деген сенімінің болмауы
  - Д. Қызметкерлерді сынаудың болмауы
  - Е. Ақпараттар мен қорлардың болмауы
- 13. «Қиын қызметкер қорғаушы»
  - А. Кез - келген өзгерістер туралы кішкене ишара болған кезде қорғана бастайды
  - В. Өзгерістер болса қарсы шығады
  - С. Шектелген қорытындылар жасайды
  - Д. Өздерінің тітіркенген және қиқарланған қатынасы арқылы адамдармен қарым - қатынасын бұзады

Тапсырмалар:

1. Сабақ тақырыбы бойынша ақпаратпен танысыңыз.
2. Тақырыптың сұрақтарына жауап беріп, оқу материалын меңгергенін тексеріңіз (ауызша).
3. Оқу кейсінің сұрақтарына жауап беру (Платонус ААЖ, модуль оқу кейстері, кейс "Өкілеттілікті бөлу").
4. Есепті шешу

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11-2024-2025 74 бетің 52 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

Есеп:

Дәріхана ұйымының басшысы ұйымдастыру-әдістемелік жұмысты орындайды, өртке қарсы қауіпсіздікке жауап береді, басқа ұйымдармен байланысты жүзеге асырады. Еңбекті тиімді ұйымдастыру үшін менеджерге қандай функцияларды беру керек?

Сандық білім беру ресурстары:

Бейнефрагменттер

Как делегировать полномочия? Что значит делегировать? Делегирование полномочий в фирме. <https://www.youtube.com/watch?v=SMNACryZ8xY>

Глоссарий:

1. **Ұйым** - алдына қойған мақсаттарына жету үшін адамдардың бір - бірімен араласуы және қарым - қатынасқа түсу орны
2. **Өкілеттіліктерді бөлу** - ұйым басшысы өкілеттіліктерін қызметкерлерге бөліп үйлестіру
3. **Белгілі бір міндеттерді орындау** үшін ұйымның қорларын және қызметкерлердің күштерін қолдануға болатын лауазымдық қызметі бар тұлғаның шектелген құқығы – өкілеттілік
4. **Дара басқарушы** - қызметкер тапсырма алып және осы тапсырмалардың орындалуына бір ғана басқарушының алдында жауап береді.
5. **Сәйкестік** - міндеттердің құрамы қызметкерлердің өкілеттіліктерін сипаттамасына сай болу керек
6. **Үйлесімділік** - өкілеттіліктің құрамына қызметкердің жаңа тапсырмаларына сәйкес өзгерістер енгізілуі керек.
7. **Жеткілікті болу** - жауапкершіліктің көлемі қызметкерлердің жеке мүмкіндіктерінен аспау керек.
8. **Дәлелді** - жауапкершіліктің көлемі еңбек ақының, лауазымның не қызметінің өсуіне сәйкес әлелді түрде өсуі керек.
9. **Ұйым** - алдына қойған мақсаттарына жету үшін адамдардың бір - бірімен араласуы және қарым - қатынасқа түсу орны
10. **Өкілеттіліктерді бөлу** - ұйым басшысы өкілеттіліктерін қызметкерлерге бөліп үйлестіру

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 53 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

№ 12 сабақ

- 1. Тақырыбы: Мотивация басқару үрдісінің ажырамас бөлігі ретінде.**
- 2. Мақсаты:** фармацевтикалық ұйымда персоналдың қызметін ынталандыру мәселелері бойынша жүйелі білімді қалыптастыру
- 3. Оқыту міндеттері:**
  - ұйымдарды мотивтеу туралы түсінік беру;
  - еңбек қызметін мотивтеу мен түсіндіру;
  - мотивтеу ториясы туралы түсінік беру;
  - еңбек ұжымын басқару стильдері туралы түсінік беру.
- 4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:**
  1. «Мотивтеу» түсінігіне анықтама беріңіз.
  2. Мотивациялық үдеріс үлгілеріне сипаттама беріңіз.
  3. Ұйымдар қызметін мотивтеу.
  4. Мотивтеудің негізгі теориялары, анықтамалары мен айырмашылықтары.
- 5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары:** case study
- 6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, жағыдайлық есептерді шешу):** Бағалау «силлабус қосымшасында көрсетілген чек-парақ (Feedback) бойынша «Case study (кейісті құрастыру және шешу)» әдісін бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі.

7.Әдебиет:

Негізгі:

1. Арыстанов Ж.М., Ахелова Ш.Л., Зулпыхарова А.Т. Управление и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга: Учебник. "SkySystems" 2021
2. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Мәтін] :оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Шымкент : [б. и.], 2016. - 152 б. с.
3. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент және маркетинг [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 204 бет.
4. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации: учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с
5. Блинова, О. В. Фармацевтический менеджмент: учебник / О. В. Блинова ; М-во здравоохранения РК; ЮКГФА. - Шымкент :Жасұлан, 2013. - 165 с
6. Арыстанов, Ж. М.Менеджмент и маркетинг в фармации [Текст] : учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с.

Қосымша:

1. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері [Мәтін] : практикум / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 160 бет.
2. Утегенова, Г. И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы [Мәтін] : оқу құралы / Г. И. Утегенова. - Шымкент : [б. и.], 2022. - 144 бет с.
3. Шертаева, К. Д. Экономика фармацевтической промышленности [Текст] : учебник / К. Д. Шертаева, Г. И. Утегенова. - Шымкент : ЮКМА, 2022. - 144 с.
4. Утегенова Г.И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы :оқулық –Жасулан -2022

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 бетің 54 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

5. Утегенова Г. И. Экономика фармацевтической промышленности: учебник-Жасулан -2022
6. Тулемисов, С. К. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм [Текст] : монография / С. К. Тулемисов, К. С. Жакипбеков. - Караганда : АҚНҰР, 2017. - 240 с

Электрондық ресурс:

1. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Электронный ресурс] : оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2016. - эл. опт. диск (CD-ROM)(1.17Мб).
2. Шопабаяева А.Р. Фармакоэкономика. Оқу құралы. 2019 ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Тулемисов С.К., Жакипбеков К.С. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм. Монография. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
4. Мусина Н.С., Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Маукенова А.А. Экономика и маркетинг в фармации. Учебное пособие. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
5. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері. Ж.М. Арыстанов. - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/175/

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар):

Сұрақтар:

1. «Мотивтеу» түсінігіне анықтама беріңіз?
2. Мотивациялық үдеріс үлгілеріне сипаттама беріңіз?
3. Ұйымдар қызметін мотивтеу дегеніміз не?
4. Мотивтеудің негізгі теориялары, анықтамалары мен айырмашылықтары неде?
5. Еңбек ұжымын басқару стильдері қандай?
6. Басшылық стилін анықтаудың үш жолы бар?

Тесттер:

1. Жалпы ұйымның немесе жеке адамды өзін –өзі ынталандыру үрдісі... деп аталады.
  - A. мотивация
  - B. өкілеттілік
  - C. іс жүргізу
  - D. координация
  - E. әсерлігі
2. Мотивациялау үрдісінің моделі ...кезеңі болып табылады.
  - A. 6
  - B. 5
  - C. 7
  - D. 9
  - E. 8
3. Тұтынушылықтың негізгі көрінісі – бұл ... болып табылады.

- А. Физиологиялық
 В. Рухани
 С. Тұрмыстық
 Д. Мотивация
 Е. Үдерістік
4. Мотивациялаудың үшінші кезеңі ...болып табылады.
 А. Мақсатын анықтау
 В. Сыйақы алу
 С. Белгіленген тұтынушылық
 Д. Қозғалыс жасаудың мәні
 Е. Тұтынушылықты жою
5. Басты мақсат... болып табылады.
 А. Миссия, ұйым философиясы, мен саясаты
 В. Қимыл, ұйым миссиясы мен іздеу
 С. Нарық философиясы, саясат пен тұтынушылық
 Д. Тұтынушылық, ізденіс пен қимыл
 Е. Ұйым саясаты, ізденіс пен қимыл
6. Ұйым қызметіндегі мотив... бағытталады.
 А. Қоғам мен тұтынушыға
 В. Қызығушылық пен мақсатқа
 С. Тұтынушылық және қимылға
 Д. Ұйым және бөлісуге
 Е. Нарық және координацияға
7. Мотивация... болып 2 тоақа бөлінеді.
 А. Мазмұндық және үдерістік
 В. Теориялық және тәжірибелік
 С. Әлеуметтік және физикалық
 Д. Біріншілік және екіншілік
 Е. Құрылымдық және басқарушылық
8. Жұмысшы мотивациясы теориясының негізін қалаушы.
 А. Фредерик Герцберг
 В. Дугас Мак- Грегор
 С. А. Маслоу
 Д. Оури
 Е. Портер -Лаулера
9. Дуглас Мак- Грегордың V теориясына сай еңбек дегеніміз ... болып табылады.
 А. Адамның қалыпты жағдайы
 В. Өзінің мүмкіндіктерін көрсету
 С. Жеке жетістіктер
 Д. Адамның қалыпты тұтынушылығы
 Е. Өзін бақылауда қалыпты тұтынушылық
10. Мінез- құлық типін таңдау және мақсаттарды анықтау үшін адами тұрғыдан қарау
 мотивацияның ... теориясы деп аталады.
 А. Үдерістік

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 56 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

- В. Құрылыстық
- С. Координациялық
- Д. Мақсаттық
- Е. Ұйымдық

Тапсырмалар:

1. Сабақ тақырыбы бойынша ақпаратпен танысыңыз.
2. Тақырыптың сұрақтарына жауап беріп, оқу материалын меңгергенін тексеріңіз (ауызша).
3. Оқу кейсінің сұрақтарына жауап беру (Платонус ААЖ, модуль оқу кейстері, кейс «Мотивация»).

Сандық білім беру ресурстары:

Бейнефрагменттер

1. Лекция 9: Мотивация как функция менеджмента
<https://www.youtube.com/watch?v=FIq7rsi3X4>
2. 25 Теории мотивации <https://www.youtube.com/watch?v=54MYfxZgpmo>

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		B044-40/11-
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		2024-2025 74 беттің 57 беті

№ 13 сабақ

1. Тақырып: Дәріхананың кадрлық саясаты

2. **Мақсаты:** кадр саясаты мәселелері және еңбек ұжымын басқару қағидаттары бойынша білім мен дағдыларды қалыптастыру.

3. Оқыту міндеттері:

- дәріхананың кадр саясаты бойынша жүйелік білімдерді қалыптастыру;
- персоналды басқару қағидаларын және концепцияларын зерттеу;
- кәсіпорынның кадр саясаты, мақсаттары туралы түсінік беру.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Дәріхананың кадр саясатының мәні және құрылымы.
  2. Персоналды басқару қағидалары және концепциялары.
  3. Кәсіпорынның кадр саясатының мақсаттары.
  4. Кадр саясаттың стратегиялық мақсаттары.
  5. Кадр саясаттың тактикалық мақсаттары.
  6. Кадр саясатының оперативтік мақсаттары
5. **Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары:** Семинар
6. **Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, жағыдайлық есептерді шешу):** Бағалау силлабус қосымшасында көрсетілген чек-парақ (Feedback) бойынша «семинар» әдісін бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі.

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Арыстанов Ж.М., Ахелова Ш.Л., Зулпыхарова А.Т. Управление и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга: Учебник. "SkySystems" 2021
2. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Мәтін] :оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Шымкент : [б. и.], 2016. - 152 б. с.
3. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент және маркетинг [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 204 бет.
4. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации: учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с
5. Блинова, О. В. Фармацевтический менеджмент: учебник / О. В. Блинова ; М-во здравоохранения РК; ЮКГФА. - Шымкент :Жасұлан, 2013. - 165 с
6. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации [Текст] : учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с.

Қосымша:

1. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері [Мәтін] : практикум / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 160 бет.
2. Утегенова, Г. И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы [Мәтін] : оқу құралы / Г. И. Утегенова. - Шымкент : [б. и.], 2022. - 144 бет с.
3. Шертаева, К. Д. Экономика фармацевтической промышленности [Текст] : учебник / К. Д. Шертаева, Г. И. Утегенова. - Шымкент : ЮКМА, 2022. - 144 с.

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 бетің 58 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

4. Утегенова Г.И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы :оқулық –Жасулан -2022
5. Утегенова Г. И. Экономика фармацевтической промышленности: учебник-Жасулан -2022
6. Тулемисов, С. К. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм [Текст] : монография / С. К. Тулемисов, К. С. Жакипбеков. - Караганда : АҚНҰР, 2017. - 240 с

Электрондық ресурс:

1. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Электронный ресурс] : оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2016. - эл. опт. диск (CD-ROM)(1.17Мб).
2. Шопабаяева А.Р. Фармакоэкономика. Оқу құралы. 2019 ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Тулемисов С.К., Жакипбеков К.С. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм. Монография. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
4. Мусина Н.С., Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Маукенова А.А. Экономика и маркетинг в фармации. Учебное пособие. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
5. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері. Ж.М. Арыстанов. - Алматы: Эверо, 2020. https://elibr.kz/ru/search/read_book/175/

8.Бақылау (сұрақтар, глоссарий, есеп, тесттер, тапсырмалар):

Сұрақтар:

1. Дәріхананың кадр саясаты түсінігі неде?
2. Дәріхананың кадр саясат құрылымы қандай?
3. Персоналды басқару қағидалары және концепциялары қандай?
4. Кәсіпорынның кадр саясатының мақсаттары қандай?
5. Кадр саясаттың стратегиялық мақсаттар қандай?
6. Кадр саясаттың тактикалық мақсаттары қандай?
7. Кадр саясатының оперативтік мақсаттары қандай?
8. Қызметтік-лауазымдық нұсқаулықты құрастыру тәртібі.

Глоссарий:

Персоналдарды басқару – қызметкерлерді басқару әдістері мен кадрлық саясат стратегиясын зерттеу концепциясынан тұратын ұйым құрамын бағыттауға бағдарланған, сонымен қатар басқару персоналы жүйесіндегі бөлімшелердегі мамандар мен жетекшілер.

Персоналдарды басқару концепциясы – бұл әдістемелік – теория жүйесіндегі түсінік пен мағынасын анықтау, мазмұнын, мақсатын, иапсырмаларын, критерилерін, принциптері мен персоналдарды басқару әдістері, сонымен қатар дәріханалық ұйымда ұйымдық – тәжірибелік жолдарын қалыптастыру механизмдері.

Персоналды басқару принципі - персоналдарды басқару үрдісінде жетекшілер мен мамандардың негізгі ережелері мен тәртіптері.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 59 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

Кадр саясаты – персоналға бағытталған жұмыс стандарттары мен талаптары.

Фармацевтикалық кадрларды жоспарлау - бұл фармацевтикалық кадрларды толықтыру мен тұтынушылық бағасы.

Фармацевтикалық кадрларды таңдау - қажетті жұмысты орындау үшін үміткерлерді тарту.

Маман сертификаты – бұл маманның мемлекеттік білім беру стандарттарына сай екендігін нақтылайтын құжат.

Кәсіби адаптация – стандартты жағдайларды шешу үшін қажетті дағдылар алу мен кәсіби белсенділікті меңгеру.

Психофизиологиялық адаптация – ұйымда еңбек пен демалыстың шарттары.

Әлеуметтік – психологиялық адаптация – жазылмаған құқықтар мен адамдармен танысу.

Мамандандыру – маман қызметінде талап етілетін дағдылар, білімді жетілдіру үшін оқыту.

Дәрежесін жоғарылату – белгілі мамандықта жоғарғы дәрежеге дайындау үрдісі.

Қарапайым жетілдіру – жеке маңызды сұрақтарды және белгілі курстарда тәжірибелік дағдыларды үйрену.

Аттестация – халыққа медициналық көмек көрсету дәрежесі мен сапалы мамандарды дайындауда мемлекеттік бақылау механизмі.

Еңбек өмірінің сапасы – ұйымда жұмыс көмегімен жеке маңызды тұтынушылықты қанағаттандыру.

Контракт – белгіленген жұмыс барысында жұмыс беруші мен жұмыс істеушінің міндеттері мен құқықтары көрсетілген еңбек келісімі.

Штаттық кесте - әрбір лауазым бойынша қызметкерлердің саны, қызметтердің атауы, еңбекақы мөлшері және оған үстемелер туралы мағлұматтары бар:бірінші басқарушы бекіткен құжат.

«Лауазымдық міндеттер» - ұйым құрылымындағы белгілі бір қызметтің дәрежесі мен орны туралы, білікті тұлғаларға қойылатын талаптар, сонымен қатар лауазымдық міндеттемелердің маңыздылығы бойынша тізімі туралы мәліметтер келтіріледі.

«Білу керек» - негізгі қызметтердің ерекшеліктеріне деген талаптардың және онымен байланысты нормативтік құжаттарды, әдістемелік материалдарды, техника қауіпсіздігі және еңбекті қорғау ережелерінің бар тізімі.

«Істей алу керек» мұнда қызметкердің армайы дайындығының бейімділігі мен бағытына талаптар, еңбек өтіліне, жиналған тәжірбиеге, жүктелген міндеттерді сапалы орындауға мүмкіндік беретін біліктіленге талаптар көрініс табады.

Есеп:

Дәріханаға фармацевт лауазымына Р.М. Колдасова қабылданды, оның лауазымдық міндеттеріне тауарды қабылдау, сақтау орындарына орналастыру, тауарды дәріхана бөлімдеріне жіберу кірді. Жұмысқа орналасқан сәттен бастап жарты жылдан кейін дәріханада тауарлық-материалдық құндылықтарға түгендеу жүргізілді, оның барысында 127000 теңге мөлшерінде тауардың жетіспеушілігі анықталды. Акт жасалды, онда материалдық жауапты адамдар, оның ішінде Р.М. Колдасова да жетіспеушілікті үш күндік мерзімде өтеуі керек деп көрсетілген. Р.м. Колдасова

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 беттің 60 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

жетіспеушілікті өтеуден бас тартты, өйткені жұмысқа қабылдау кезінде онымен жауапкершілік туралы Келісім жасалмады. Бұл жағдайда ұйым басшысының әрекеттері қандай?

Тесттер:

1. Персоналдарды басқару ... болып табылады.

А. қызметкерлерді басқару әдістері мен кадрлық саясат стратегиясын зерттеу концепциясынан тұратын ұйым құрамын бағыттауға бағдарланған, сонымен қатар басқару персоналы жүйесіндегі бөлімшелердегі мамандар мен жетекшілер

В. бұл әдістемелік – теория жүйесіндегі түсінік пен мағынасын анықтау, мазмұнын, мақсатын, иапсырмаларын, критерилерін, принциптері мен персоналдарды басқару әдістері, сонымен қатар дәріханалық ұйымда ұйымдық – тәжірибелік жолдарын қалыптастыру механизмдері

С. персоналдарды басқару үрдісінде жетекшілер мен мамандардың негізгі ережелері мен тәртіптері

Д. бұл фармацевтикалық кадрларды толықтыру мен тұтынушылық бағасы.

Е. персоналға бағытталған жұмыс стандарттары мен талаптары

2. ... бұл әдістемелік – теория жүйесіндегі түсінік пен мағынасын анықтау, мазмұнын, мақсатын, иапсырмаларын, критерилерін, принциптері мен персоналдарды басқару әдістері, сонымен қатар дәріханалық ұйымда ұйымдық – тәжірибелік жолдарын қалыптастыру механизмдері болып табылады.

А. Персоналдарды басқару концепциясы

В. Персоналдарды басқару

С. Персоналды басқару принципі

Д. Кадр саясаты

Е. Фармацевтикалық кадрларды жоспарлау

3. Персоналды басқару принципі ... жүйесі.

А. персоналдарды басқару үрдісінде жетекшілер мен мамандардың негізгі ережелері мен тәртіптері

В. бұл әдістемелік – теория жүйесіндегі түсінік пен мағынасын анықтау, мазмұнын, мақсатын, иапсырмаларын, критерилерін, принциптері мен персоналдарды басқару әдістері, сонымен қатар дәріханалық ұйымда ұйымдық – тәжірибелік жолдарын қалыптастыру механизмдері

С. қызметкерлерді басқару әдістері мен кадрлық саясат стратегиясын зерттеу концепциясынан тұратын ұйым құрамын бағыттауға бағдарланған, сонымен қатар басқару персоналы жүйесіндегі бөлімшелердегі мамандар мен жетекшілер.

Д. бұл фармацевтикалық кадрларды толықтыру мен тұтынушылық бағасы.

Е. персоналға бағытталған жұмыс стандарттары мен талаптары.

. Фармацевтикалық кадрларды жоспарлау ... болып табылады.

А. бұл фармацевтикалық кадрларды толықтыру мен тұтынушылық бағасы

В. қажетті жұмысты орындау үшін үміткерлерді тарту

С. персоналға бағытталған жұмыс стандарттары мен талаптары

Д. стандартты жағдайларды шешу үшін қажетті дағдылар алу мен кәсіби белсенділікті меңгеру

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 беттің 61 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

- Е. белгілі мамандықта жоғарғы дәрежеге дайындау үрдісі
5. Фармацевтикалық кадрларды таңдау ... болып табылады.
- А. қажетті жұмысты орындау үшін үміткерлерді тарту.
- В. бұл фармацевтикалық кадрларды толықтыру мен тұтынушылық бағасы.
- С. персоналдарды басқару үрдісінде жетекшілер мен мамандардың негізгі ережелері мен тәртіптері.
- Д. стандартты жағдайларды шешу үшін қажетті дағдылар алу мен кәсіби белсенділікті меңгеру
- Е. белгілі мамандықта жоғарғы дәрежеге дайындау үрдісі
- 6... стандартты жағдайларды шешу үшін қажетті дағдылар алу мен кәсіби белсенділікті меңгеру болып табылады.
- А. Кәсіби адаптация
- В. Психофизиологиялық адаптация
- С. Мамандандыру
- Д. Әлеуметтік – психологиялық адаптация
- Е. Аттестация
7. Әлеуметтік – психологиялық адаптация ... болып табылады.
- А. ұйымда еңбек пен демалыстың шарттары.
- В. стандартты жағдайларды шешу үшін қажетті дағдылар алу мен кәсіби белсенділікті меңгеру
- С. жазылмаған құқықтар мен адамдармен танысу.
- Д. маман қызметінде талап етілетін дағдылар, білімді жетілдіру үшін оқыту.
- Е. белгілі мамандықта жоғарғы дәрежеге дайындау үрдісі
8. ... жазылмаған құқықтар мен адамдармен танысу болып табылады.
- А. Әлеуметтік – психологиялық адаптация
- В. Психофизиологиялық адаптация
- С. Мамандандыру
- Д. Кәсіби адаптация
- Е. Аттестация
9. Мамандандыру дегеніміз ... болып табылады.
- А. маман қызметінде талап етілетін дағдылар, білімді жетілдіру үшін оқыту.
- В. стандартты жағдайларды шешу үшін қажетті дағдылар алу мен кәсіби белсенділікті меңгеру
- С. жазылмаған құқықтар мен адамдармен танысу
- Д. ұйымда еңбек пен демалыстың шарттары
- Е. халыққа медициналық көмек көрсету дәрежесі мен сапалы мамандарды дайындауда мемлекеттік бақылау механизмі
10. ... халыққа медициналық көмек көрсету дәрежесі мен сапалы мамандарды дайындауда мемлекеттік бақылау механизмі болып табылады.
- А. Аттестация
- В. Психофизиологиялық адаптация
- С. Мамандандыру
- Д. Кәсіби адаптация
- Е. Әлеуметтік – психологиялық адаптация

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 беттің 62 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

11. . Штаттық кесте -... бекіткен құжат

A. Әрбір лауазым бойынша қызметкерлердің саны, қызметтердің атауы, еңбекақы мөлшері және оған үстемелер туралы мағлұматтары бар; бірінші басқарушы бекіткен құжат

B. Әрбір лауазым бойынша қызметкерлердің саны, қызметтердің атауы, еңбекақы мөлшері және оған үстемелер туралы мағлұматтары бар; екінші басқарушы бекіткен құжат

C. Әрбір лауазым бойынша қызметкерлердің саны, қызметтердің атауы, еңбекақы мөлшері және оған үстемелер туралы мағлұматтар бар; басқарушының төрағасы бекіткен құжат

D. Штаттық кесте ешкімнен бекітілмейді.

12. «Лауазымдық міндеттер» - бұл...,

A. Ұйым құрылымындағы белгілі бір қызметтің дәрежесі мен орны туралы, білікті тұлғаларға қойылатын талаптар, сонымен қатар лауазымдық міндеттемелердің маңыздылығы бойынша тізімі туралы мәліметтер келтіріледі.

B. Негізгі қызметтердің ерекшеліктерін білуге және онымен байланысты нормативтік құжаттар, әдістемелік материалдар, техника қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауға қойылатын талаптардың тізімі.

C. Қызметкерлердің арнайы дайындығының бейімділігі мен бағытына, еңбек өтіліне, жиналған тәжірбеге, жүктелген міндеттерді сапалы орындауға мүмкіндік беретін біліктілікке қойылатын талаптар.

D. Әрбір лауазым бойынша қызметкерлердің саны, қызметтердің атауы, еңбекақы мөлшері және оған үстемелер туралы мағлұматтар

Тапсырмалар:

1. Сабақ тақырыбы бойынша ақпаратпен танысу.
2. Тақырып, тест сұрақтарына жауап бере отырып, материалдың игерілуін тексеру.
3. Сабақ тақырыбы бойынша презентация, реферат, ситуациялық есептер, видео дайындау

Сандық білім беру ресурстары:

Бейнефрагменттер

1. Тема 2 Кадровая политика предприятия
https://www.youtube.com/watch?v=BIYcyuE_AC4
2. Управление персоналом. Урок 6. Кадровая политика
<https://www.youtube.com/watch?v=ATUGk6agWHM>

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		B044-40/11-
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		2024-2025 74 беттің 63 беті

№ 14 сабақ

1. **Тақырыбы:** Фармацевтикалық көмек концепциясы негізінде фармацевтикалық кеңес беру
2. **Мақсаты:** білім алушыларға фармацевтикалық көмек туралы түсінік беру.
3. **Оқыту міндеттері:**
  - білім алушыларға фармацевтикалық көмек туралы концепциясын білу керек;
  - білім алушы фармацевтикалық көмектің жүйеленуін, түрленуін білу керек;
  - білім алушылар тұрғындарға ақпараттық – кеңес беру қызметкердің қажеттілігін түсіндір;
  - ОӘК және алфавитті-пәндік каталог туралы түсінігін білім алушыларға жеткізу;
  - білім алушы фармацевтикалық көмек берудің құрылымын құрудағы фармацевтикалық кеңес-беруді және ақпараттық қызметтерді білу керек;
  - пациенттерге мамандандырылған кеңес берудің маңызын білім алушыларға түсіндіру;
  - фармацевттерден терең білім әдістері мен кеңес беру тәсілдеріне қатаң талаптар қойылатынын білім алушыларға білу қажет.
4. **Тақырыптың негізгі сұрақтары:**
  1. Фармацевтикалық көмек туралы түсінік беріңіз?
  2. Фармацевтикалық көмектің жүйесінің ерекшеліктерінің атаңыз?
  3. Фармацевтикалық көмектің негізгі мақсаттары қандай?
  4. Фармацевттердің кәсіби кеңес беруіне қандай себептер болды?
  5. Дәріханалардың ақпараттық - кеңестік қызметтерінің қажеттілігін анықтаңыз?
  6. Сапалы көмек көрсетудің негізгі бөлігі білікті фармацевтикалық кеңес беру болып табылады.
  7. Өзіндік емделудің қалыптасуына қандай факторлар әсер етті?
  8. Тұтынушыларға ақпараттық-кеңес қызметтерін көрсетудегі фармацевттердің ролі.
  9. Фармацевт-кеңес берушіге қойылатын талаптар.
  10. Мамандардың тұтынушыларға кеңес беруде көбінесе неге көңіл бөледі
5. **Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары\әдістері\технологиялары:** Семинар
6. **Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері әдістері:** бағалау силлабус қосымшасында көрсетілген чек-парақ (Feedback) бойынша «семинар» әдісін бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі.
7. **Әдебиет:**

Негізгі:

  1. Арыстанов Ж.М., Ахелова Ш.Л., Зулпыхарова А.Т. Управление и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга: Учебник. "SkySystems" 2021
  2. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Мәтін] :оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Шымкент : [б. и.], 2016. - 152 б. с.
  3. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент және маркетинг [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 204 бет.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 64 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

4. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации: учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с
5. Блинова, О. В. Фармацевтический менеджмент: учебник / О. В. Блинова ; М-во здравоохранения РК; ЮКГФА. - Шымкент :Жасұлан, 2013. - 165 с
6. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации [Текст] : учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с.

Қосымша:

1. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері [Мәтін] : практикум / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 160 бет.
2. Утегенова, Г. И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы [Мәтін] : оқу құралы / Г. И. Утегенова. - Шымкент : [б. и.], 2022. - 144 бет с.
3. Шертаева, К. Д. Экономика фармацевтической промышленности [Текст] : учебник / К. Д. Шертаева, Г. И. Утегенова. - Шымкент : ЮКМА, 2022. - 144 с.
4. Утегенова Г.И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы :оқулық –Жасулан -2022
5. Утегенова Г. И. Экономика фармацевтической промышленности: учебник-Жасулан -2022
6. Тулемисов, С. К. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм [Текст] : монография / С. К. Тулемисов, К. С. Жакипбеков. - Караганда : АҚНҰР, 2017. - 240 с

Электрондық ресурс:

1. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Электронный ресурс] : оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2016. - эл. опт. диск (CD-ROM)(1.17Мб).
2. Шопабаяева А.Р. Фармакоэкономика. Оқу құралы. 2019 ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Тулемисов С.К., Жакипбеков К.С. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм. Монография. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
4. Мусина Н.С., Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Маукенова А.А. Экономика и маркетинг в фармации. Учебное пособие. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
5. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері. Ж.М. Арыстанов. - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/175/

8. Бақылау (сұрақтары, тесттер):

Сұрақтар:

1. Фармацевтикалық көмек туралы түсінік беріңіз?
2. Фармацевтикалық көмектің жүйесінің ерекшеліктерінің атаңыз?
3. Фармацевтикалық көмектің негізгі мақсаттары қандай?
4. Фармацевттердің кәсіби кеңес беруіне қандай себептер болды?
5. Дәріханалардың ақпараттық - кеңестік қызметтерінің қажеттілігін анықтаңыз?
6. Сапалы көмек көрсетудің негізгі бөлігі білікті фармацевтикалық кеңес беру болып табылады.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	B044-40/11-2024-2025 74 бетің 65 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

7. Өзіндік емделудің қалыптасуына қандай факторлар әсер етті?
8. Тұтынушыларға ақпараттық-кеңес қызметтерін көрсетудегі фармацевттердің ролі.
9. Фармацевт-кеңес берушіге қойылатын талаптар.
10. Мамандардың тұтынушыларға кеңес беруде көбінесе неге көңіл бөледі?

Тесттер:

1. «Фармаки» мысырлық сөзінің аудармасы . . . мағынасын білдіреді.
  - A) саулық берушілер
  - B) ұйымды басқару
  - C) дәріні сату
  - D) дәріні жасаушылар
  - E) бақыт әкелушілер
2. «Фармацевтикалық көмек» түсінігі алғаш рет шет елде XX ғ. . . . жылдың басында қолданыла бастады.
  - A) 70
  - B) 30
  - C) 20
  - D) 50
  - E) 90
3. Алғашқы он жылда фармацевтикалық көмек концепциясы өзінің ауқымын кеңейтіп ... алды.
  - A) дәріханалық ұйымды
  - B) мемлекеттік мекемені
  - C) денсаулығына байланысты демалыс беретін және аралық денсаулығына байланысты демалыс беретін мекеме
  - D) жеке меншік жер бөлігін
  - E) сауықтыратын орталықтарды
4. Фармацевтикалық көмек - бұл ....
  - A) халықты және әрбір тұлғаны дәріханалық ассортименттегі тауарлармен қамтамасыз ететін және медициналық қызметкерге ғылыми-консультациялық қызмет көрсететін және жеке адамдарға эффективті және қауіпсіз дәрілік заттарды таңдауда көмектесетін қызмет.
  - B) дәрілік заттар реализациясының үдерісі
  - C) басқарудың оптимальды құрылымын құрудағы қызмет
  - D) әлеуметтік-еңбектік қарым-қатынасты реттейтін құқықтық акт
  - E) нақты бір мезгілде сатылатын дәрілік заттардың болашақтағы бағасы
5. Фармацевтикалық көмек үлгісінің негізгі ерекшелігі . . . болып табылады
  - A) альтернативтілігі
  - B) тұрақтылығы
  - C) ептілігі
  - D) сенімділігі
  - E) қолжетімділік
6. Фармацевтикалық көмектің негізгі жүйесінің ішіндегі біреуі . . . болып табылады.
  - A) ақпарат және кеңес беру

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 66 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

- Б) жеке сапаның демонстрациясы
 С) халық емшілігімен емдеу
 Д) науқасқа көңіл бөлмей қарау
 Е) балалар жәрдемақы қоры
7. 1998 жылы . . . фармацевтикалық көмекті науқастың өмір сапасын көтеруге жауапты фармакотерапияны ұсыну туралы декларацияны жасады.
 А) Халықаралық фармацевтикалық федерация кеңесі
 Б) Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы
 С) Ұлттық қауіпсіздік комитеті
 Д) ҚР денсаулық сақтау министрлігі
 Е) ҚР Парламенті
8. Фармацевтикалық көмектің сапасын бағалайтын негізгі критерийдің бірі . . . болып табылады.
 А) дәріханалық ассортименттегі тауарды қабылдағандағы әсер (эффektivтілігі, қауіпсіздігі, өмір сапасының мінездемесін жақсартуы және т.б.)
 Б) науқас өмірінің статистикасы
 С) сапалы препараттардың дайындалуы
 Д) материалдық заттарды жәрдемақыға жинау
 Е) қоршаған орта экологиясы үшін күрес
9. Сапалы фармацевтикалық көмекті бағалауды . . . критерий бойынша жүргізеді.
 А) тауарға ассортиментте бар екендігі және бағасы бойынша қолжетімділігі
 Б) емдеу-сауықтыру мекемелерде дәрілердің ассортиментте болуы
 С) жануарлар құқығын қорғау
 Д) жәрдемақы қорын жасау
 Е) дәріханалық ұйымды басқару
10. Фармацевтикалық көмектің негізгі мақсаты . . . қамтамасыз ету болып табылады.
 А) сапалы тиісті фармакотерапиямен
 Б) халықты барлық тауармен
 С) кепілдік талонымен
 Д) науқасты ұзақ өмірмен
 Е) қол жетімді дәрілермен
11. Төменде келтірілген қағидаттардың бірін сақтау фармацевтикалық көмек көрсетуге ықпал етеді:
 А) кәсіби этика және құпиялылық
 Б) биліктің бөлінуі
 В) суперпозициялар
 Г) пациенттің құпиясын жария ету
 Д) дәрі қабылдауға мәжбүрлеу
12. Ақпараттық-кеңес беру қызметінің негізгі мақсаты...
 А) пациенттің фармакотерапияның маңыздылығы туралы фармацевтикалық хабардарлығын арттыру
 Б) нарықта дәрілік заттарды сату деңгейін арттыру
 В) халыққа қажет емес ақпаратты енгізу

- Г) отбасылық істер бойынша консультация
 Д) медицинадағы жаңалықтар туралы хабарлау
13. Фармацевтикалық көмек жүйесінің ерекшелігі:
 А) тізбектегі " терапиялық қатынастар " дәрігер-фармацевтика қызметкері-пациент
 Б) халыққа тауарларды бөлшек саудада өткізу
 В) заңға қол сұғылмайтын қатынас
 Г) жастарды саяси тұрғыдан шыңдау
 Д) мәдени-бұқаралық іс-шараларды ұйымдастыру
14. ДДҰ анықтамасына сәйкес ... дәріханада пациентпен және қоғаммен байланыс тәжірибесінің философиясы түсініледі
 А) фармацевтикалық көмекпен
 Б) экономикалық көмек
 В) әлеуметтік көмек
 Г) психология
 Д) дәрігерлік этика
15. АҚШ-та фармацевтикалық көмектің ең көп таралған моделі ...
 А) ауруханалық және клиникалық Фармация
 Б) жеке ұйымдар
 В) дәріхана дүңгіршектері
 Г) штаттық халық
 Д) мемлекеттік мекемелер
16. Ішкі факторларға білім деңгейі жатады ...
 А) науқас.
 Б) банк клиенті.
 В) жұмысшы персонал.
 Г) банкир.
 Д) қаржыгер.
17. Сыртқы ортаның негізгі факторлары ...
 А) экономикалық жағдай.
 Б) саяси жағдай.
 В) саяси бюро.
 Г) географиялық орналасуы.
 Д) Мемлекеттік дума.
18. Фармацевтикалық кеңес беру және ақпараттық қызмет ... көмек құрылымының құрамдас бөлігі болып табылады.
 А) фармацевтикалық
 Б) моральдық
 В) гуманитарлық
 Г) экономикалық
 Д) саяси
19. Дәрігердің тағайындауынсыз суық тию және бас ауруы үшін дәрі - дәрмектер қолданылады...%.
 А) 75
 Б) 105

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 бетің 68 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

- В) 67
 Г) 99
 Д) 766
20. Дәрігердің тағайындауынсыз дәрі-дәрмектер шаршау кезінде ...% - да қолданылады.
 А) 53
 Б) 77
 В) 90
 Г) 66
 Д) 0
21. Бірінші үстел қызметкері ассортиментті жақсы білуі керек ...
 А) дәрі-дәрмек.
 Б) азық-түлік өнімдері.
 В) кітаптар.
 Г) арнайы қызмет.
 Д) тұтқалар.
22. Бірінші үстелдің қызметкері дәрі-дәрмектердің ассортиментін жақсы білуі және дағдылары болуы керек ...
 А) генерикалық ауыстыру.
 Б) қаржыгер.
 В) саясат.
 Г) бухгалтер.
 Д) экономист.
23. Зерттеу деректері бойынша ... % жағдайда дәріхана ұйымдарына келушілерге әртүрлі мәселелер бойынша фармацевт кеңесі қажет.
 А) 95
 Б) 1
 В) 7
 Г) 9
 Д) 0
24. Дәрігердің тағайындауынсыз дәрі-дәрмектер нәжіспен байланысты проблемалар үшін қолданылады ...%.
 А) 47
 Б) 7
 В) 0
 Г) 8
 Д) 5
25. Дәрігердің тағайындауынсыз жүйке мен ұйқысыздық үшін дәрі - дәрмектер ...% қолданылады.
 А) 45
 Б) 67
 В) 99
 Г) 0
 Д) 8

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 беттің 69 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

26. Дәрігердің тағайындауынсыз дәрі-дәрмектер ас қорыту бұзылыстары үшін ...% қолданылады.

- A) 42
- Б) 0
- В) 67
- Г) 88
- Д) 89

27. Пациенттер в дәрі-дәрмектерімен дербес емделеді... %.

- A) 57
- Б) 78
- В) 89
- Г) 0
- Д) 6

28. Науқастар дәрі-дәрмектерімен в халықтық препараттарымен бірге дербес емделеді ... %.

- A) 29
- Б) 0
- В) 67
- Г) 9
- Д) 7

29. Науқастар диеталық қоспалармен және халықтық емдеу әдістерімен бірге дербес емделеді ... %.

- A) 4
- Б) 78
- В) 67
- Г) 89
- Д) 56

30. Тұтынушылардың бағалауы бойынша дәрі-дәрмектерді негізінен дәрігердің рецептісіз сатып алады... %.

- A) 4
- Б) 78
- В) 0
- Г) 76
- Д) 79

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		B044-40/11-
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		2024-2025 74 бетің 70 беті

№ 15 сабақ

1. Тақырыбы: Фармацевттің дәрілік заттарды тиімді қолдануда кеңесші ретіндегі орны

2. Мақсаты: білім алушыларға фармацевт-кеңесшінің ролі туралы, дәрілік заттардың тиімді, қауіпсіз және тиімді қолдану туралы түсінік беру.

3. Оқыту міндеттері:

- білім алушы фармацевтикалық мамандықтар мен лаузымдардың номенклатурасын білуі керек;

- дәрілік заттарды босатқанда «алғашқы столдағы» фармацевттің мамандандырылған білікті кеңес беруінің маңызын білім алушыларға жеткізе білу;

- науқастардың дәрілерді өзбетінше таңдағанда жеке кеңес беру түсініктерін.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Дәріханалық ұйымның қандай негізгі функциялары бар?

2. Дәріхана тұтынушыларын емдеу кезіндегі дәріхана қызметкерінің ролі.

3. Тұтынушыларды ақпараттандыру және кеңес беру қандай нормативті құжаттар негізінде жүзеге асырылады?

4. Дәріхана тұтынушыларына кеңес беру үшін қандай ақпараттар негіз болып табылады?

5.«Фармацевт-кеңес беруші» анықтамасы қашан пайда болды?

6.ҚР дәріхана тұтынушыларына кеңес беру тәжірибесі қолданылады ма?

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары\әдістері\технологиялары: Семинар

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері әдістері: Бағалау силлабус қосымшасында көрсетілген чек-парақ (Feedback) бойынша «семинар» әдісін бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі.

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Арыстанов Ж.М., Ахелова Ш.Л., Зулпыхарова А.Т. Управление и экономика фармации с основами менеджмента и маркетинга: Учебник. "SkySystems" 2021

2. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Мәтін] :оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Шымкент : [б. и.], 2016. - 152 б. с.

3. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент және маркетинг [Мәтін] : оқу құралы / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 204 бет.

4. Арыстанов, Ж. М. Менеджмент и маркетинг в фармации: учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с

5. Блинова, О. В. Фармацевтический менеджмент: учебник / О. В. Блинова ; М-во здравоохранения РК; ЮКГФА. - Шымкент :Жасұлан, 2013. - 165 с

6. Арыстанов, Ж. М.Менеджмент и маркетинг в фармации [Текст] : учебное пособие / Ж. М. Арыстанов, А. Т. Токсеитова. - Алматы :Эверо, 2016. - 532 с.

Қосымша:

1. Арыстанов, Ж. М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері [Мәтін] : практикум / Ж. М. Арыстанов. - Алматы : New book, 2022. - 160 бет.

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11- 2024-2025 74 бетің 71 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

2. Утегенова, Г. И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы [Мәтін] : оқу құралы / Г. И. Утегенова. - Шымкент : [б. и.], 2022. - 144 бет с.
3. Шертаева, К. Д. Экономика фармацевтической промышленности [Текст] : учебник / К. Д. Шертаева, Г. И. Утегенова. - Шымкент : ЮКМА, 2022. - 144 с.
4. Утегенова Г.И. Фармацевтикалық өнеркәсіп экономикасы :оқулық –Жасулан -2022
5. Утегенова Г. И. Экономика фармацевтической промышленности: учебник-Жасулан -2022
6. Тулемисов, С. К. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм [Текст] : монография / С. К. Тулемисов, К. С. Жакипбеков. - Караганда : АҚНҰР, 2017. - 240 с

Электрондық ресурс:

1. Шертаева, К. Д. Фармацевтикалық маркетинг [Электронный ресурс] : оқулық / К. Д. Шертаева, К. Ж. Мамытбаева ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2016. - эл. опт. диск (CD-ROM)(1.17Мб).
2. Шопабаяева А.Р. Фармакоэкономика. Оқу құралы. 2019 ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Тулемисов С.К., Жакипбеков К.С. Основные аспекты проектного менеджмента при создании фармацевтического производства готовых лекарственных форм. Монография. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
4. Мусина Н.С., Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Маукенова А.А. Экономика и маркетинг в фармации. Учебное пособие. 2017 Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
5. Арыстанов Ж.М. Фармация саласындағы менеджмент негіздері. Ж.М. Арыстанов. - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/175/

8. Бақылау (сұрақтары, тесттер):

Сұрақтар:

1. Дәріханалық ұйымның қандай негізгі функциялары бар?
2. Дәріхана тұтынушыларын емдеу кезіндегі дәріхана қызметкерінің ролі.
3. Тұтынушыларды ақпараттандыру және кеңес беру қандай нормативті құжаттар негізінде жүзеге асырылады?
4. Дәріхана тұтынушыларына кеңес беру үшін қандай ақпараттар негіз болып табылады?
5. «Фармацевт-кеңес беруші» анықтамасы қашан пайда болды?
6. ҚР дәріхана тұтынушыларына кеңес беру тәжірибесі қолданылады ма?

Тесттер:

- 1) Пациенттердің рецептсіз босатылатын дәрілік заттарды таңдау мен емделуі . . . жауапкершілігіне болады.
  - A) фармацевттің
  - B) дәрігердің
  - C) медициналық өкілдердің
  - D) санитардың

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11- 2024-2025 74 бетің 72 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

- Е) медициналық бикенің
- 2) Пациенттің дәріхана таңдауының негізгі көрсеткіші . . . болып табылады.
- А) қызмет көрсету сапасы
 В) дәріхананың аты
 С) көршілер кеңесі
 Г) фармацевттің түр тұлғасы
 Д) дәріхана қызметкерінің көңіл күйі
- 3) Науқастардың пікірінше дәріхана жүйесінің маңызды бөлігі . . . болып табылады.
- А) препараттар туралы ақпарат беру
 В) дәріхананың ерекше аты
 С) дәріхана меңгерушісінің өтілі
 Д) фармацевтер туралы ақпарат беру
 Е) жөтелге қарсы шырындар туралы жарнама
- 4) Фармацевт . . . байланысты дәрілік заттар туралы науқасқа толық ақпарат бере алмайды?
- А) уақыт тапшылығына
 В) бейне баян көруіне
 С) роман оқуына
 Д) ұйқыға
 Д) күйзеліске
- 5) Фармацевт науқастың . . . ескеріп дәрілік заттардың мөлшерін анықтайды
- А) жасын, салмағын
 Б) әдеби қызығушылығы, бойы
 В) көңіл-күйі, жұмысы
 Г) мамандығы, әлеуметтік орны
 Д) білімі, темпераменті
- 6) Емдеу сұлбасын ұстанбау ... әкеліп соғады.
- А) аурушандықты арттыруға
 Б) денсаулық сақтау шығындарын төмендетуге
 В) әдеттің өзгеруіне
 Г) темпераменттің өзгеруіне
 Д) эйфория жағдайына
- 7) Госпитализациялаудың жиілігінің себептері . . . болуы мүмкін.
- А) емдеу сұлбасын сақтамауы
 Б) эйфория жағдайы
 В) темперамент типінің өзгеруі
 Г) мамандықтың ауысуы
 Д) фармакологиялық эффекттің жоғарылауы
8. Дәрілік препараттардың қажет дозасын сақтауда өндірушілер мен компания фармацевтері препараттың қауіпсіздігі мен . . . баса назар аударады.
- А) эффективтілігіне
 В) шығыны аздығына
 С) қолданылуына
 Д) концентрациясына

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»	Б044-40/11- 2024-2025 74 бетің 73 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»	

Е) жиілігіне

9. Фармацевттің негізгі міндеттеріне . . . жатады.

А) өнімдердің толықтығына және жарамды мерзімдеріне бақылау жасау, инвентаризацияға қатысу

В) спектрофотометриямен жұмыс жасау, этика, эстетиканы негіздерін сақтау, жалпы социология, психология дағдыларын меңгеру

С) жарнамалық, коммерциялық, кәсіпкерлік қызметтің регламенттеу, заңдыдылық және нормативті құқықтық актілері

Д) өнімдерді немесе қызметтерді жарнамалау бойынша келісім-шарттарға отыру және өндеуге бақылау жүргізу

10) Кейбір науқастарда ... қолданған кезде тынысы тарылып, аллергиялық әсер етуі мүмкін

А) аспиринді

Б) активтелген көмірді

В) мукалтинді

Г) өгейшөпті

Д) шайқурайды

11) Өте сақтықпен фармацевттер дәрі-дәрмектерді босатады ...

А) жүкті.

Б) 25-27 жастағы адамдарға.

В) академиктерге.

Г) дизайнерлер.

Д) бұрын сотталған адамдар.

12) Негізгі сипаттамасы препарат, оның фармакологиялық комитет шешеді, аудару немесе жоқ дәрі-дәрмек қатарына ПБО болып табылады ....

А) қауіпсіздік.

Б) тиімділік.

В) қарсы көрсетілім.

Г) төзімділік.

Д) қол жетімділік.

13) ... РbO-ны дұрыс қолдануға байланысты.

А) Қауіпсіздік

Б) Синергизм

В) Контаминация

Г) Қол Жетімділік

Д) Канцерогенділік

14) Денсаулық сақтау министрлігінің белгілі бір препаратты РbO санатына ауыстыру туралы мәселелерді шешетін органы болып табылады....

А) фармакологиялық комитет.

Б) Фармакопоя комитеті.

В) талдау орталығы.

Г) перинаталдық орталық.

Д) "Оңтүстік Қазақстан облыстық сот-медициналық сараптама бюросы".

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Фармация ісін ұйымдастыру және басқару»		Б044-40/11- 2024-2025 74 бетің 74 беті
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Менеджмент және маркетинг фармацевтикалық кеңес негіздеріменен»		

15) Сатып алушыларға нақты және сыпайы қызмет көрсетуді жүзеге асыру, олар үшін қолайлы жағдайлар жасау, сауда ережелерін бұзудың болмауын бақылау, кезектердің болмауын қамтамасыз ету бойынша шаралар қабылдау ... сипаттайды .

- А) қызмет көрсету сапасы.
- Б) дәрілік терапия.
- В) психология.
- Г) қайталанатын терапия.
- Д) санитарлық режим.